



תל-אביב, כ"ח באב תשע"ט

29 באוגוסט 2019

חוזר ח-06 - 2592

לכבוד
הסולקים

הנדון: דוחות לציבור של סולקים

(הוראות הדיווח לציבור)

1. לאור התפתחות הפעילות של סולקים, הסדרת הפיקוח עליהם ועדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר: "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב" (להלן – הוראה 472), עלה הצורך להגדיר את אופן הדיווח לציבור של סולקים בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
2. לפיכך, ולאחר התייעצות עם וועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המפקח על הבנקים, ועם הוועדה המייעצת לעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, תיקנתי את הוראות הדיווח לציבור כמפורט להלן.

התיקונים להוראות

3. ההגדרות של "סולק", "סולק לא מהותי" ו"חברת כרטיסי אשראי" בעמוד 4-631 יעודכנו, כמפורט בהוראה.
4. בכל הוראות הדיווח לציבור החלות על חברות כרטיסי אשראי, המילים "חברת כרטיסי אשראי" או "חכ"א", יוחלפו במילה "סולק", כמפורט בהוראה.
5. נוסף פרק נפרד המגדיר את הדיווח לציבור של סולקים לא מהותיים בעמוד 1-688, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

בהתאם לתיקונים, סולקים יפרסמו דוח שנתי ודוח רבעוני במועדים ובאופן שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור הקיימות לעניין חברת כרטיסי אשראי ויערכו את הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ולפי הנחיותיו, כפי שהן חלות על חברת כרטיסי אשראי, בשינויים המחויבים. סולקים לא מהותיים (בהתאם להגדרה בעמוד 4-631) ידווחו לציבור במתכונת שנתיית מצומצמת יותר, כפי שהוגדר בהוראה.

חוזר זה אינו כולל את כל התיקונים הנדרשים בהוראות הדיווח לציבור הנדרשים כדי להתאים את המינוח בהתאם לאמור בסעיף 4 לעיל. תיקונים אלה ישלבו במועד מאוחר יותר.

תחולה

6. ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר זה יחולו על סולקים.

תחילה והוראות מעבר

7. סולקים יישמו את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר זה החל מיום 1.1.2019.
8. סולק המתקשה ביישום הוראות אלו יפנה אל מר עידו גליל, מנהל יחידת דיווח כספי, לקבלת הנחיות ספציפיות.

עדכון לקובץ

9. מצ"ב בנספח דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור.

בכבוד רב,



ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(8/19) [2] 600-1	(4/15) [1] 600-1
*(6/15) [2] 631-3	(6/15) [2] 631-3
(8/19) [2] 631-4	(4/15) [1] 631-4
*(8/18) [3] 631-7	(8/18) [3] 631-7
(8/19) [2] 631-8	(4/15) [1] 631-8
(8/19) [2] 637-166	(4/15) [1] 637-166
*(12/17) [2] 651-1	(12/17) [2] 651-1-2
(8/19) [3] 651-2	-----
(8/19) [3] 651-23	(12/17) [2] 651-23-24
*(12/17) [2] 651-24	-----
(8/19) [3] 651-37	(12/17) [2] 651-37-38
*(12/17) [2] 651-38	-----
(8/19) [2] 652-1	(4/15) [1] 652-1-2
*(4/15) [1] 652-2	-----
(8/19) [2] 656-3	(8/15) [1] 656-3
(8/19) [4] 671-1	(12/17) [3] 671-1
(8/19) [2] 671-2	(4/15) [1] 671-2
(8/19) [2] 672-1	(4/15) [1] 672-1
(8/19) [3] 673-1	(12/17) [2] 673-1
(8/19) [2] 673-2-4	(4/15) [1] 673-2-4
(8/19) [3] 673-5	(8/18) [2] 673-5
(8/19) [2] 673-6-10	(4/15) [1] 673-6-10
(8/19) [4] 673-11	(12/17) [3] 673-11
(8/19) [3] 673-12	(2/17) [2] 673-12
(8/19) [4] 673-13	(12/17) [3] 673-13
(8/19) [3] 673-14-17	(2/17) [2] 673-14-17
(8/19) [3] 673-18	(12/17) [2] 673-18
(8/19) [2] 673-21-24	(4/15) [1] 673-21-24
(8/19) [2] 673-30	(4/15) [1] 673-30
(8/19) [2] 674-1-8	(4/15) [1] 674-1-8
(8/19) [2] 676-1	(4/15) [1] 676-1

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(8/19) [4] 677-1	(7/18) [3] 677-1
(8/19) [2] 678-1	(4/15) [1] 678-1
(8/19) [2] 679-1	(4/15) [1] 679-1
(8/19) [2] 680-1	(4/15) [1] 680-1
(8/19) [3] 680-2	(2/17) [2] 680-2
(8/19) [3] 681-1-2	(12/17) [2] 681-1-2
(8/19) [4] 681-3	(12/17) [3] 681-3
(8/19) [3] 681-4-5	(12/17) [2] 681-4-5
(8/19) [2] 682-1-3	(4/15) [1] 682-1-3
(8/19) [2] 684-1	(4/15) [1] 684-1
(8/19) [4] 685-1	(7/18) [3] 685-1
(8/19) [2] 686-1	(4/15) [1] 686-1
(8/19) [2] 687-1	(4/15) [1] 687-1
(8/19) [1] 688-1	-----
*(2/19) [2] 699-136	(2/19) [2] 699-136
(8/19) [1] 699-137-138	-----

הוראות הדיווח לציבור

	פרק
	600
תוכן העניינים	600
הצגת דוח כספי שנתי ופרסומו	605
דוח שנתי של תאגיד בנקאי	610
דברי יו"ר הדירקטוריון	615
דוח הדירקטוריון וההנהלה	620
הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי, חוות דעת רואה החשבון המבקר	625
דוח כספי שנתי	630
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי	640
מידע שנתי המפורסם באינטרנט	650
דוח אחריות תאגידית	655
דוח רבעוני של תאגיד בנקאי	660
דוח שנתי של סולק	670
דוח רבעוני של סולק	680
הוראות מעבר	690
הוראות שעה ושונות	695
מפתח עדכונים	699

"בסיס" (Underlying) - של מכשיר נגזר -

שעור ריבית, מחיר נייר ערך, מחיר סחורה, שער חליפין של מטבע חוץ, מדד מחירים או שערים, או משתנה אחר (לרבות עצם ההתרחשות או אי ההתרחשות של אירוע מסוים, כגון תשלום בהתאם ללוח זמנים שנקבע על ידי חוזה) שצוינו. בסיס יכול להיות מחיר או שער של נכס או התחייבות, אך אינו הנכס או ההתחייבות עצמם.

"בעל עניין" - כמשמעותו בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

"גוף מוסדי" - כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

"דוח כספי" - מאזן, דוח רווח והפסד, דוח על השינויים בהון העצמי, ודוח על תזרימי המזומנים לרבות הביאורים להם, כשהם ערוכים ליום 31 בדצמבר ולתקופה שנתייהם באותו תאריך, לגבי כל אחת מהשנים המדווחות;

"דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" - כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות;

"הלוואה" - לרבות פיקדון;

"הלוואות במגוון שיעורי ריבית (Blended rate Loans)" -

הלוואות במגוון שיעורי ריבית כרוכות במתן הלוואות חדשות בריבית שוק יחד עם הלוואות קיימות בשיעורי ריבית הנמוכים מריבית השוק הנוכחית (כספים חדשים אלו אינם ניתנים בהתאם לקו אשראי קיים).

"הלוואה לדירור" - כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 - "נהלים למתן הלוואות לדירור".

"הלשכה" - לשכת רואי חשבון בישראל;

"הממשלה" - ממשלת ישראל, למעט חברות ממשלתיות ותאגידים שהוקמו על פי חוק;

"המפקח" - המפקח על הבנקים שנתמנה על פי סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941;

"הסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement)" -

מסגרת שלפיה מספר חוזים, בין אם מאותו סוג של חוזי החלפה או התניות ובין אם מסוגים שונים, עם צד נגדי יחיד כפופים להסדר חוזי המאפשר (provides for) סילוק נטו של כל החוזים באמצעות תשלום יחיד במטבע יחיד במקרה של כשל אשראי (default) או ביטול (termination) של אחד מהחוזים.

"השקעה נטו בהלוואה מקורית (Net Investment in an Original Loan)" -

יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנוקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו.

"השתתפות בהלוואה (Loan Participation)" -

עסקה שבה תאגיד בנקאי יחיד מעמיד הלוואה גדולה ללווה ולאחר מכן מעביר זכויות בלתי מפוצלות (undivided interests) בהלוואה לקבוצת בנקים או לישויות אחרות.

"התקשרות איתנה" (Firm commitment) -

הסכם עם צד שאינו קשור, המחייב את שני הצדדים ובדרך כלל ניתן לאכיפה משפטית, בעל המאפיינים הבאים:

א. ההסכם מפרט (specifies) את כל התנאים המשמעותיים, כולל הכמות שתוחלף, המחיר הקבוע והעיתוי של העסקה. המחיר הקבוע יכול להינתן

כסכום שצוין במטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי או במטבע חוץ. כמו כן הוא יכול להינתן כשיעור ריבית שצוין או כתשואה אפקטיבית שצוינה.

ב. ההסכם כולל תמריץ שלילי למקרה של אי ביצוע, שהוא גבוה דיו כדי שהביצוע יהיה קרוב לודאי.

”זמן מבוזבז (Idle Time)” –

זמן מבוזבז מייצג את הזמן שבו עובדים של התאגיד הבנקאי אינם מעורבים באופן אקטיבי בביצוע פעילויות ליצירת הלוואות ספציפיות. זמן מבוזבז יכול להיווצר כתוצאה מגורמים רבים, לרבות היעדר עבודה, עיכובים במהלך עבודה (workflow), וכשל בצידוד. זמן מבוזבז יכול להימדד על ידי קביעת עלויות תקן, חקר זמנים (time studies), יחסים בין זמן פרודוקטיבי לבין זמן לא פרודוקטיבי, ושיטות אחרות.

”חבות” - כמשמעותה בהוראה מס' 313 בנושא ”מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים”, למעט השקעות במניות ולמעט ערבויות שנתן הלווה לצד שלישי להבטחת אשראי שקיבל הצד השלישי מהתאגיד הבנקאי;

”חברה” - לרבות שותפות או מיזם משותף;

”חברת אם” - חברה שהתאגיד הבנקאי המדווח הינו חברה בת שלה;

”חברת בת” - כמשמעותה בחוק ניירות ערך;

”חברה כלולה” - חברה, למעט חברה מאוחדת, שהשקעת התאגיד הבנקאי בה כלולה בדוחות התאגיד הבנקאי על בסיס השווי המאזני;

”חברת כרטיסי אשראי” – סולק המנפיק כרטיס חיוב. לעניין זה, ”מנפיק” ו-”כרטיס חיוב” – כמשמעותם וכהגדרתם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ”ו-1986, לפי העניין;

”חברה מאוחדת” - חברה שדוחותיה מאוחדים עם דוחות התאגיד הבנקאי;

”חברה מוחזקת” - חברה מאוחדת או חברה כלולה;

”חברה מסונפת” - חברה כלולה שאינה חברה בת של התאגיד הבנקאי;

”חוב” (Loan, Debt) -

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמא פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

”חוב בפיגור” (Past due) -

מצב הפיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. לעניין זה, תקופת חסד (grace period) שמתיר תאגיד בנקאי, לאחר שחוב הפך טכנית לחוב בפיגור, אולם לפני שביצע חיובים בגין האיחור, לא תובא בחשבון בקביעת מצב הפיגור. לעניין זה מובהר שכאשר תאגיד בנקאי מתיר תקופת חסד כאמור, ספירת

"כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב, וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מס' 168, "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי מס' 162"¹.

לעניין זה מובהר כי למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מס' 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

"מגזר אשראי" (Portfolio Segment) -

הרמה שבה תאגיד בנקאי מפתח ומתעד שיטה עקבית כדי לקבוע את ההפרשה להפסדי אשראי שלו.

"מועד הארגון מחדש" (Time of restructuring) -

ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיתרחש לפני, אחרי או במועד הפרעון המוצהר של החוב, ויתכן שיחלוף זמן בין מועד ההסכמה, ההחלטה של בית משפט וכיו, לבין ההעברה של הנכסים או זכות ההון העצמי, המועד האפקטיבי של התנאים החדשים או התרחשות ארוע אחר המעיד על כך שהארגון מחדש נכנס לתוקף. מועד הארגון מחדש הינו המועד שבו הארגון מחדש נכנס לתוקף (date of consummation).

"מטבע פעילות" (Functional currency) -

המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה התאגיד פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של תאגיד בנקאי בישראל הינו שקל חדש. מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל ייקבע בהתאם להנחיות בסעיף 12 בהוראות.

"מכשיר נגזר" - ראה סעיף 22א.

¹SFAS 168, "The FASB Accounting Standards Codification™ and the Hierarchy of Generally Accepted Accounting Principles – a replacement of FASB Statement No. 162"

"מכשיר פיננסי" (Financial instrument) –

- מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד או חוזה המקיים את שני הסעיפים הבאים :
- א. מטיל על צד אחד מחויבות חוזית²
- (1) להעביר מזומן או מכשיר פיננסי אחר³ לצד שני, או
- (2) להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון.
- ב. מעניק לצד השני זכות חוזית³
- (1) לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון ; או
- (2) להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.

"מכשירי אשראי חוץ מאזניים" (Off balance sheet credit instruments) –

מכשירים כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים). ראה דוגמאות נוספות למכשירי אשראי חוץ מאזניים בסעיף 46 (מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים).

"ממשלה זרה" - ממשלה מרכזית (או פדרלית) ;

"נכס פיננסי" (Financial Asset) –

- מזומן, ראייה לזכות בעלות בישות, או חוזה המקנה לישות אחת זכות לעשות אחד מהבאים :
- א. לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מישות אחרת.
- ב. להחליף עם ישות אחרת מכשיר פיננסי אחר בתנאים פוטנציאליים עדיפים.
- "סולק" - כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 472, למעט תאגיד בנקאי שעוסק בסליקה.
- "סולק לא מהותי" - סולק שמתקיימים לגביו שני התנאים הבאים :
- (1) הוא אינו עומד בתנאי שנקבע סעיף 5(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 472, וכן
- (2) הוא לא מוגדר תאגיד מדווח לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח 1968.

"סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת" (Special Mention) –

סיכון אשראי מאזני בהשגחה מיוחדת וסיכון אשראי חוץ מאזני בהשגחה מיוחדת. לעניין זה מובהר כי :

לסיכון אשראי מאזני בהשגחה מיוחדת (Special Mention Asset) יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות

² מחויבויות חוזיות כוללות גם את אלו שמונתות בקרות אירוע מסוים וגם את אלו שאינן מותנות. כל המחויבויות החוזיות שהן מכשירים פיננסיים עומדות בהגדרה של *התחייבות*, למרות שכמה מהן ייתכן ולא יוכרו כהתחייבויות בדוחות הכספיים - ייתכן שיהיו "חוץ מאזניות" - כיון שאינן מקיימות מבחן אחר כלשהו לצורך ההכרה. לגבי מספר מכשירים פיננסיים, המחויבות הנה חוב כלפי או של מספר צדדים ולא צד יחיד.

³ השימוש במונח *מכשיר פיננסי* בהגדרה זו הנו רקורסיבי (כיון שהמונח *מכשיר פיננסי* כלול בה), אף על פי שאינו מעגלי. ההגדרה דורשת שרשרת של מחויבויות חוזיות המסתיימות עם העברת מזומן או זכות בעלות בתאגיד. כל מספר של מחויבויות להעברת מכשירים פיננסיים יכולות להיות חוליות בשרשרת המכשירה חוזה מסוים להיחשב כמכשיר פיננסי.

³ *זכויות חוזיות* כוללות גם את אלו שמונתות בקרות אירוע מסוים וגם את אלו שאינן מותנות. כל הזכויות החוזיות שהן מכשירים פיננסיים מקיימות את ההגדרה של *נכס*, למרות שכמה מהן ייתכן ולא יוכרו כנכסים בדוחות הכספיים - ייתכן שיהיו "חוץ מאזניות" - כיון שאינן מקיימות מבחן אחר כלשהו לצורך ההכרה. לגבי מספר מכשירים פיננסיים, הזכות מוחזקת על ידי מספר צדדים ולא צד אחד או המחויבות הנה מחויבות של מספר צדדים ולא של צד אחד.

חלק ג' - הנחיות בדבר בקרה פנימית להערכת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

רקע

- 1ג. האירועים בסביבה העסקית העולמית במהלך התקופה האחרונה העלו את הצורך בחיזוק הליכי קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. נציין שהנושא הועלה לסדר היום בדוח הפורום ליציבות פיננסית בחודש אפריל 2008.
- 2ג. חלק זה קובע הנחיות והבהרות בהתייחס לציפיות של הפיקוח על הבנקים מהדירקטוריון ומההנהלה של תאגיד בנקאי וסולק בהקשר זה בהיבטים שונים. בחלק זה שולבו בין היתר ממצאים מביקורות שנערכו במספר תאגידי בנקאיים. לאחר שיפורסמו הנחיות חדשות על ידי גופי התקינה והרגולטורים המובילים בעולם נבחנו את ההנחיות הכלולות בחלק זה ונתאים אותן על פי הצורך.
- 3ג. אחת מנקודת החולשה המערכתיות שנחשפו בביקורות המוזכרות לעיל הייתה ההסתמכות המוחלטת לעיתים של תאגידי בנקאיים על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות לקביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, וזאת מבלי להבין את ההנחות שביסוד אופן חישוב המחיר והסיכונים הגלומים בו. דבר זה גורם בהכרח למקרים בהם ניירות ערך, מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים של התאגיד הבנקאי נמדדים במאזן ו/או בדוח רווח והפסד לפי שווי הוגן, למרות שלא מתקיים תהליך המאפשר קביעה של השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

הנחיות בדבר בקרה פנימית להערכת שווי הוגן

- 4ג. המסגרת הכללית של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, שעל תאגיד בנקאי ליישם כדי לקבוע שווי הוגן של מכשיר פיננסי בהתאם להוראות הדיווח לציבור נגזרות, בין היתר, מדרישות ומכללים החלים בארה"ב. מצ"ב בנספח א' לחלק זה דוגמאות מובילות לתקני ביקורת ולפרסומים רגולטוריים שנקבעו בנושא זה בארה"ב.
- 5ג. במסגרת מכלול הפעולות הנדרשות לצורך יישום האמור, על דירקטוריון של כל תאגיד בנקאי:
- 5.1. לוודא שהתאגיד הבנקאי אינו מסתמך בקביעת ערכי שווי הוגן למכשירים פיננסיים על מקור חיצוני או על הליך טכני (מודל) באופן בלעדי אלא מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. בהקשר זה, מידת ההסתמכות על כל אחד מהמקורות השונים המסייעים לתאגיד הבנקאי בקביעת השווי ההוגן צריכה לשקף את מאפייניו וחולשותיו.
- 5.2. לוודא קיום פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה לתיקוף ולאימות ערכי השווי ההוגן. פונקציה זו חייבת להיות בלתי תלויה בפונקציות אשר קובעות את השווי ההוגן. בנוסף, על הדירקטוריון לוודא קיום הליך מובנה לבירור מחלוקות בנושא הערכות השווי ההוגן בין פונקצית התיקוף לפונקציות האחרות, אשר בסוגיות שהשלכתן מהותית חייב להגיע עד לרמות הבכירות ביותר בתאגיד הבנקאי.

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

חלק 1 – כללי

1. ביום 31.12.08 פורסמה על ידי המפקח על הבנקים הוראת השעה בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (להלן – מסגרת העבודה).
2. ביום 16.12.2010 פרסמה וועדת באזל (להלן – הוועדה) מסגרת עבודה חדשה: "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית". ביום 30.5.2013 פורסם חוזר ח – 06 - 2386 שבו אומצו המלצות באזל III בישראל (להלן – הוראות באזל III).
3. במסגרת הוראה זו, אומצו דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של מסגרת העבודה והוראות באזל III, לרבות ההנחיות הבאות של הוועדה שעדכנו את נדבך זה:
 - א. דרישות גילוי בגין תגמול¹.
 - ב. דרישות גילוי הנוגעות להרכב ההון².
 - ג. דרישות גילוי בגין יחס כיסוי נזילות³.
 - ד. דרישות גילוי על יחס מינוף⁴.
 - ה. דרישות גילוי עדכניות לנדבך⁵.
 - ו. דרישות גילוי לנדבך 3 – מסגרת עבודה מאוחדת ומשופרת⁶.

בנוסף לדרישות גילוי האמורות, המידע שנדרש בהוראה זו כולל דרישות גילוי שפורסמו על ידי וועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (להלן – ה-FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (להלן – ה-FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים⁷. דרישות הגילוי המבוססות על מקורות אחרים סומנו בהוראה זו ברקע אפור. תאגיד בנקאי ישמור תיעוד המזהה בנפרד את הגילוי שניתן לפי דרישות הגילוי המבוססות על מקורות אחרים. להרחבות נוספות ראה מקורות אלה.

¹ Pillar 3 disclosure requirements for remuneration, July 2011.

² Composition of capital disclosure requirements, June 2012.

³ Liquidity coverage ratio disclosure standards, January 2014.

⁴ Basel III leverage ratio framework and disclosure requirements, January 2014.

⁵ Revised pillar 3 disclosure requirements, January 2015.

⁶ Pillar 3 disclosure requirements – consolidated and enhanced framework, March 2017.

⁷ להלן קישור לדוח ה-FSF מהודש אפריל 2008, בדבר "Leading-Practice Disclosures for Selected Exposures":

http://www.newyorkfed.org/newsevents/news/banking/2008/SSG_Leading_Practice_Disclosures.pdf

להלן קישור לדוח ה-FSB מהודש אוקטובר 2012 בדבר "Enhancing The Risk Disclosures of Banks":

http://www.financialstabilityboard.org/wp-content/uploads/r_121029.pdf?page_moved=1

4. מידע פיקוחי נוסף, הנוגע לדרישות גילוי הנוגעות להרכב ההון, נכלל בפרק 652 להוראות הדיווח לציבור. מובהר כי לצורך יישום הוראה זו בדוח לציבור של סולק, כל התייחסות שקיימת בהוראה לתאגיד בנקאי תחול גם על סולק.

הנחיות ליישום

5. נתונים:

א. נתונים כמותיים הקשורים לסעיפים במאזן יינתנו לסוף תקופת הדיווח, אלא אם צוין אחרת בהוראה. נתונים כמותיים הקשורים לסעיפים בדוח רווח והפסד ינתנו לתקופת הדיווח. נתונים כמותיים בדוח רבעוני, הקשורים לסעיפים בדוח רווח והפסד, ינתנו לתקופות שצוינו בסעיף 2.ב. בעמוד 2-663 בהוראות הדיווח לציבור.

ב. לגבי כל נתון כמותי שניתן לו גילוי כתוצאה מדרישות הוראה זו, אלא אם צוין אחרת בהוראה, יוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת.

ג. דרישות הגילוי בהוראה זו יחולו על בסיס מאוחד.

6. גישות מתקדמות:

הוראה זו אינה כוללת התייחסות לדרישות הגילוי שנכללו במסגרת העבודה, אשר חלות רק על תאגידים בנקאיים המיישמים גישות מתקדמות למדידת ההון הנדרש. תאגיד בנקאי, השוקל ליישם גישות כאמור, יערך ליישום דרישות הגילוי הרלוונטיות שנקבעו במסגרת העבודה.

7. גילוי במסגרת דוח נפרד:

א. המידע שנדרש לפי הוראה זו ייכלל בדוח נפרד (להלן – הדוח הנפרד) שיפורסם באתר האינטרנט של התאגיד בנקאי באותו המועד שבו פורסם הדוח השנתי או הרבעוני לציבור. תצוין על כריכת הדוח לציבור הכתובת המדויקת בתוך אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, שבה נמצא הדוח הנפרד.

ב. הגילוי בדוח הנפרד – מידע הנדרש בהוראה זו יוצג לפי סדר הפרקים ולפי סדר הסעיפים בכל פרק, המפורט בהוראה זו. ניתן להוסיף הדגשות או מידע נוסף, לפי העניין. עם זאת, תאגיד בנקאי רשאי לקבוע את המיקום הרלבנטי ביותר שבו ראוי לשלב את המידע שנדרש לפי הוראה זו, אם הוא אינו נדרש לפי דרישות הגילוי של באזל (המידע מסומן בהוראה זו ברקע אפור – ראה סעיף 3 לעיל).

ג. הדוח הנפרד ייחתם בידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי בהתאם לאמור בפרק 610 בהוראות הדיווח לציבור וכן בידי מנהל הסיכונים הראשי.

ד. תאגיד בנקאי יפרסם בתחילת הדוח הנפרד תוכן עניינים מפורט המצביע בצורה ברורה היכן ניתן למצוא את כל המידע שנדרש לפי הוראה זו.

ה. בנוסף לאמור לעיל, תאגיד בנקאי החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הדוח הנפרד גם בדיווח אלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של התאגיד הבנקאי, ויתאים את נוסח ההערה על כריכת הדוח לציבור.

ו. תיכלל הפנייה מהדוח הנפרד אל פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה ואל מידע אחר על סיכונים שנכלל בדוח השנתי.

א. הגדרות:

- 1) הסכום הכולל של חשיפת אשראי (אחרי CCF ו-CRM): הסכום ששימש לחישוב דרישות ההון (סכומים מאזניים וסכומים חוץ-מאזניים), ולפיכך הוא בניכוי הפרשות ומחיקות, ולאחר שיושמו שיטות להפחתת סיכון אשראי (CRM) ומקדם המרה לאשראי (CCF) אך לפני שיושמו משקלות הסיכון הרלוונטיים.
- 2) קטגוריית סיכון גבוהות יותר: תאגידים בנקאיים נדרשים לכלול את החשיפות בהתאם לסעיפים 79 ו-80 בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 בתיקים הפיקוחיים הרלבנטיים (לדוגמה, חובות של תאגידים בנקאיים שדירוגם נמוך מ-BB יסווגו בתיק "בנקים").

2. מידע נוסף על סיכון אשראי שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

- א. תאגידים בנקאיים ייתנו גילוי על מידע כמותי על סיכון אשראי לאנשים פרטיים (פעילות בישראל), בהתאם למתכונת הגילוי בנספח 8.
הערה: דרישת גילוי זו לא תחול על דוחות של סולק.
- ב. הגילוי יכלול בתדירות שנתית.

חלק 5א – סיכון אשראי של צד נגדי

3. החלק על סיכון אשראי של צד נגדי כולל את כל החשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר שכפופות להקצאה בגין סיכון אשראי של צד נגדי, לרבות הקצאות ההון בגין התאמת השערוך לסיכון אשראי (CVA) וההקצאות החלות על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCPs).¹

4. גילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA)

- א. מטרת לוח זה היא לתת תיאור למאפיינים העיקריים של ניהול סיכון האשראי של צד נגדי (לדוגמה, מגבלות תפעול, שימוש בערבויות ושיטות הפחתת סיכון אשראי אחרות, השפעות הורדת דירוג של המוסד עצמו).
- ב. הגילוי יכלול בתדירות שנתית.
- ג. תאגיד בנקאי נדרש למסור מידע על המטרות והמדיניות לניהול סיכונים של סיכון אשראי של צד נגדי, לרבות:
 - 1) השיטה לפיה נקבעות מגבלות פנימיות לפעילות (operating limits), שמוגדרות במונחי הון פנימי בגין חשיפות אשראי של צד נגדי וחשיפות של צד נגדי מרכזי (CCP);
 - 2) כללי מדיניות לגבי ערבויות, מפחיתי סיכון אחרים והערכות אחרות שקשורים לסיכון של צד נגדי, לרבות חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים;
 - 3) מדיניות בהתייחס לחשיפות סיכון בכיוון השגוי (wrong-way risk exposures);
 השפעה של סכום הביטחון שהתאגיד הבנקאי יידרש לספק במקרה של הורדת דירוג אשראי.

¹ במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 203, ראה נספח ג' בדבר "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי ובקיזוז בין מוצרים שונים".

43. ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

- א. מטרת מתכונת הגילוי היא לתת מבט מקיף על השיטות ששימשו לחישוב דרישות הפיקוח לסיכון אשראי של צד נגדי והפרמטרים העיקריים בכל שיטה.
- ב. הגילוי יכלול בתדירות רבעונית.
- ג. תאגיד בנקאי נדרש להוסיף מלל למתכונת הגילוי כדי להסביר כל שינוי משמעותי שאירע במהלך תקופת הדיווח ואת הגורמים העיקריים לשינויים כאמור.

ו	ה	ב	א	
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
				1 שיטת החשיפה הנוכחית
				3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
				6 סה"כ

ד. הגדרות:

- 1) **עלות שחלוף (RC)**: עבור עסקאות שלא חלות עליהן דרישות מרווח (margining), עלות השחלוף היא ההפסד שיתרחש אם צד נגדי ייכנס לכשל ועסקאותיו ייסגרו (closed out) באופן מידי. עבור עסקאות עם מרווח, זהו ההפסד שיתרחש אם צד נגדי ייכנס לכשל כעת או במועד עתידי, בהנחה שהסגירה או ההחלפה של העסקאות תתרחש באופן מידי. אולם, סגירת עסקה בפני הצד הנגדי עם התרחשות כשל לא תהיה מיידית בהכרח. עלות ההחלפה על פי שיטת החשיפה הנוכחית מתוארת בהוראת ניהול בנקאי תקין 203, נספח ג', סעיף 92(i).
- 2) **חשיפה פוטנציאלית עתידית** היא כל גידול פוטנציאלי בחשיפה בין הזמן הנוכחי ועד לתום תקופת סיכון המרווח. החשיפה העתידית הפוטנציאלית עבור שיטת החשיפה הנוכחית מתוארת בהוראת ניהול בנקאי תקין 203, נספח ג', סעיף 92(i).
- 3) **EAD אחרי CRM**: חשיפה בעת כשל. מתייחס לסכום הרלוונטי לחישוב דרישות ההון לאחר שישומו שיטות CRM, התאמות שערך לסיכון אשראי (CVA) בהתאם לנספח ג' בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

44. הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

- א. מטרת מתכונת הגילוי היא להציג את חישובי התאמת השערך לסיכון אשראי (CVA) לצורכי פיקוח.
- ב. הגילוי יכלול בתדירות רבעונית.
- ג. תאגיד בנקאי נדרש להוסיף מלל למתכונת הגילוי כדי להסביר כל שינוי משמעותי שאירע במהלך תקופת הדיווח ואת הגורמים העיקריים לשינויים כאמור.

ב	א	
RWA	EAD לאחר CRM	
		3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

סיכון נזילות

חלק 7 – סיכון נזילות

גילויים עיקריים

58. מפורטים להלן הגילויים העיקריים שתאגיד בנקאי יכלול בנושא יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio)¹. סולק אינו נדרש לכלול את הגילויים הנדרשים בהתאם להוראת שעה זו בדבר יחס כיסוי נזילות. עם זאת, הסולק יכלול גילוי כמותי ואיכותי בדבר סיכון נזילות, בהתאם לאופן שבו סיכון זה מנוהל בחברה.

59. הגילוי שנדרש בהתאם למתכונת גילוי להלן יכלול בתדירות רבעונית. גילויים נוספים יכללו בתדירות שנתית.

60. מתכונת גילוי: יחס כיסוי הנזילות – טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)

א. הגילוי הכמותי על יחס כיסוי הנזילות יינתן בהתאם למתכונת הגילוי על יחס כיסוי הנזילות (להלן - המתכונת). **בנספח 4** מפורטים ההסברים למתכונת. המידע על יחס כיסוי הנזילות יינתן על בסיס מאוחד ויוצג במיליוני שקלים חדשים.

ב. המידע יוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח (כלומר הממוצע יחושב בדרך כלל לגבי תקופה של 90 ימים). תאגיד בנקאי יפרסם את מספר התצפיות (data points) ששימשו בחישוב הממוצעים שבמתכונת.

ג. עבור מרבית הנתונים, יינתן גילוי בערכים משוקללים ולא משוקללים של רכיבי יחס כיסוי הנזילות. הערך הלא משוקלל של תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים יחושב כיתרות בלתי מסולקות (outstanding balances) של קטגוריות או סוגים שונים של התחייבויות, פריטים חוץ מאזניים או חייבים חוזיים. הערך המשוקלל של נכסים נזילים באיכות גבוהה (high-quality liquid assets) יחושב כערך לאחר הפעלת מקדמי הביטחון (haircuts). הערך המשוקלל של תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים יחושב כערך לאחר הפעלת שיעורי תזרים נכנס ויוצא. הגילוי לגבי סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה וסך הכל תזרים מזומנים יוצא נטו יינתן בערכים מתואמים, כאשר הערך המתואם של נכסים נזילים באיכות גבוהה יחושב כסך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה לאחר הפעלת מקדמי ביטחון ומגבלות רלוונטיות כלשהן החלות על נכסים ברמה 2 וברמה 2. הערך המתואם של תזרים מזומנים יוצא נטו יחושב לאחר הפעלת מגבלות החלות על תזרים נכנס, אם רלוונטי.

ד. בנוסף לדיווח לפי המתכונת, תאגידים בנקאיים יספקו דיון איכותי לגבי יחס כיסוי הנזילות על מנת לסייע בהבנת התוצאות והנתונים שסופקו. לדוגמא, כאשר משמעותי לגבי יחס כיסוי הנזילות, התאגידים הבנקאיים יכללו דיון על:

- (1) הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות שלהם וההתפתחות לאורך זמן של תרומת התשומות לחישוב יחס כיסוי הנזילות;
- (2) שינויים תוך תקופתיים ושינויים לאורך זמן;
- (3) הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA);
- (4) ריכוזיות של מקורות מימון;

- (5) חשיפות לנגזרים ודרישת בטחונות אפשרית;
- (6) חוסר הקבלה של מטבעות ביחס כיסוי הנזילות;
- (7) תיאור של מידת הריכוזיות של ניהול הנזילות ויחסי הגומלין בין היחידות בקבוצה;
ו
- (8) תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים אחרים בחישוב יחס כיסוי הנזילות שלא נכללו במתכונת יחס כיסוי הנזילות, אך התאגיד הבנקאי רואה בהם כרלוונטיים לפרופיל הנזילות שלו.

61. הנחיות לגבי גילויים נוספים בגין יחס כיסוי נזילות (LIQA)

- א. תאגיד בנקאי ייתן גילוי במסגרת לוח לגבי מידע איכותי נוסף שיכלול כלי מדידה או מדדים מותאמים לתאגיד הבנקאי, שמעריכים את המבנה של מאזן התאגיד הבנקאי, וכן מדדים שחוזים תזרימי מזומנים ומצבי נזילות עתידיים, תוך התחשבות בסיכונים חוץ מאזניים שייחודיים לאותו תאגיד בנקאי. מידע איכותי אחר יכול לכלול מדדי מפתח שההנהלה עוקבת אחריהם, כולל, אך לא מוגבל ל:
 - (1) מגבלות ריכוזיות על מאגרי בטחונות (collateral pools) ומקורות מימון (מוצרים וצדדים נגדיים);
 - (2) חשיפות נזילות וצרכי מימון ברמה של ישויות משפטיות נפרדות, סניפים בחו"ל וחברות בנות בחו"ל, תוך התחשבות במגבלות משפטיות, רגולטוריות ותפעוליות על יכולת ההעברה של נזילות; ו
 - (3) פריטים מאזניים וחוף מאזניים לפי מועדי פירעון ופערי נזילות הנובעים מכך.
- ב. כאמור בסעיף קטן ד' לעיל, תאגידי בנקאיים נדרשים לספק דיון איכותי במסגרת לוח לגבי תוצאות יחס כיסוי הנזילות שלהם ורכיבים נוספים שנכללו בדרישות הגילוי. בנוסף, תאגידי בנקאיים יספקו מידע איכותי כדי שהמשתתפים בשוק יוכלו להשיג הבנה מעמיקה יותר של ניהול סיכוני נזילות פנימיים ומצבי נזילות פנימיים, במיוחד כאלה הייחודיים לתאגיד הבנקאי. מידע זה יכול לכלול:
 - (1) ממשל תאגידי של ניהול סיכוני הנזילות, לרבות: הסובלנות לסיכון; מבנה ותחומי אחריות לניהול סיכון הנזילות; דיווחים פנימיים על הנזילות; והתקשורת על פני קווים עסקיים ועם הדירקטוריון בנושא אסטרטגיית סיכון הנזילות, מדיניות סיכון הנזילות והנהג בנושא סיכון נזילות;
 - (2) אסטרטגיית מימון, לרבות מדיניות לגבי גיוון מקורות ותקופות המימון, והאם אסטרטגיית המימון מנוהלת באופן ריכוזי או מבוזר.
 - (3) טכניקות להפחתת סיכון הנזילות;
 - (4) הסבר לאופן השימוש במבחני קיצון; ו
 - (5) תיאור כללי של תכניות מימון בשעת חרום.

מידע פיקוחי נוסף**תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו**

1. תאגיד בנקאי וסולק יכללו בדוח נפרד (להלן - הדוח הנפרד) באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי את המידע שנדרש לפי הוראה זו. לצורך יישום הוראה זו על ידי סולק, כל התייחסות שקיימת בהוראה לתאגיד בנקאי תחול גם על הסולק. תצוין על כריכת הדוח השנתי לציבור הכתובת המדויקת בתוך אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, שבה נמצא הדוח הנפרד.
2. המידע שנדרש בהוראה זו כולל דרישות גילוי שפורסמו על ידי וועידת באזל במסמך שפרסמה בחודש יוני 2012 בדבר "דרישות גילוי על הרכב ההון"¹.
3. הדוח הנפרד ייחתם בידי יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי בהתאם לאמור בפרק 610 בהוראות הדיווח לציבור וכן בידי מנהל הסיכונים הראשי.
4. בנוסף לאמור לעיל, תאגיד בנקאי החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הדוח הנפרד גם בדיווח אלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של התאגיד הבנקאי, ויתאים את נוסח ההערה על כריכת הדוח לציבור.
5. דרישות הגילוי בהוראה זו יחולו על בסיס מאוחד.

מהותיות

6. תאגיד בנקאי יתן גילוי מלא לפרטים הנדרשים לפי הוראה זו, ללא הבאה בחשבון של שיקולי מהותיות.

תדירות

7. יש לתת גילוי לפי דרישות הגילוי הכמותיות שנקבעו בהוראה זו על בסיס רבעוני, וגם באופן שוטף בהתאם להנחיות האמורות בדרישות הגילוי.

מידע חסוי (confidential) ומידע פרטי (proprietary)

8. דרישות הגילוי בהוראה זו יוצרות איזון נאות בין הצורך בגילוי משמעותי לבין הגנה על מידע חסוי ומידע פרטי. מידע פרטי כולל מידע (לדוגמא לגבי מוצרים או מערכות), שאם יהיה בידי מתחריו של תאגיד בנקאי, יפגע שווי ההשקעה שלו במוצרים/במערכות אלה, ולפיכך יתערער מעמדו התחרותי. לעתים קרובות מידע לגבי לקוחות הוא חסוי, בשל תנאי שנקבע בהסכם משפטי או ביחסים עם צד נגדי. רק במקרים נדירים (rare) גילוי של פריטי מידע מסוימים הנדרשים בהתאם להוראה זו, עלול לגרום לתאגיד הבנקאי לחשוף מידע חסוי ומידע פרטי. במקרים נדירים אלו, במידה והתאגיד הבנקאי סבור כי גילוי מידע מסחרי או כספי מסויים עלול לפגוע (prejudice) בצורה חמורה (seriously) במצב של התאגיד הבנקאי, כתוצאה מכך שמידע פרטי או חסוי באופיו יהפוך לזמין לציבור, התאגיד הבנקאי אינו נדרש לתת גילוי לפריטים ספציפיים אלה, אבל עליו לתת יותר גילוי למידע כללי לגבי נושא דרישת הגילוי, יחד עם העובדה והסיבה לכך שלא ניתן גילוי לפריטים ספציפיים של מידע. פטור מוגבל זה מתייחס רק לגילוי

שנדרש לפי הוראה זו ואינו מתייחס לגילוי שנדרש לפי חלקים אחרים של הוראות הדיווח לציבור, כללי חשבונאות מקובלים בישראל או כל דין.

דרישות הגילוי

9. הסעיפים הבאים קובעים בצורה טבלאית את דרישות הגילוי שנקבעו בהוראה זו, אשר יחולו על דוחות שנתיים ורבעוניים של תאגידים בנקאיים. הגדרות והסברים נוספים נכללו בסדרות של הערות שוליים.

עיקרון גילוי כללי

10. תאגיד בנקאי נדרש לקבוע מדיניות גילוי פורמאלית, שאושרה על ידי הדירקטוריון. המדיניות תתייחס לגישת התאגיד הבנקאי לקביעה איזה גילוי יינתן לרבות לבקורות הפנימיות על תהליך הגילוי. הדירקטוריון והנהלת התאגיד הבנקאי אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית אפקטיבית (effective) על הדיווח הכספי, לרבות על הגילוי הנדרש על פי הוראה זו. בנוסף, תאגיד בנקאי נדרש ליישם תהליך להערכת נאותות הגילוי, כולל תיקוף (validation) של הגילויים והתדירות שלהם.

בהתאם להוראות הדיווח לציבור יש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני של תאגיד בנקאי הצהרות לגבי גילוי של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של התאגיד הבנקאי. הצהרות אלו מתייחסות, בין היתר, לגילוי שנדרש לכלול בדוח שנתי ובדוח רבעוני לציבור לפי הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים בישראל, לרבות הגילוי שנדרש לפי הוראה זו.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו

11. תאגיד בנקאי נדרש לתת מידע תמציתי לגבי המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו, אשר יוצג בטבלה כמפורט בנספח 1. לפי העניין, על התאגיד הבנקאי לתת גילוי על המצב הנוכחי של מכשירי ההון, אשר יעודכן באופן שוטף כך שאם התאגיד הבנקאי הנפיק או פרע מכשיר הוני, או שכאשר ישנו פדיון, המרה, מחיקה או שינוי אחר מהותי באופי של מכשיר הוני קיים, הטבלה לאחר אירוע זה תהיה מעודכנת. מובהר כי אין צורך בגילוי מספרים השוואתיים.

12. בנוסף תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי נוסף שיכלול גילוי מלא לכל ההתניות והתנאים (full terms and conditions) של כל המכשירים הנכללים בהון הפיקוחי.

(2) התפלגות התלונות לפי נושאים עבור סולק

נושא	מספר התלונות	שיעור מסך הכל
איכות השירות		
אמצעי תשלום	אחר	
	הוראת קבע	
	הרשאה לחיוב חשבון	
	כרטיס חיוב נדחה	
	כרטיס דביט	
	כרטיס נטען	
	כרטיס אשראי מתגלגל	
	עמלות	
	פעולות במזומן	
	פעולות בערוצים ישירים	
אשראי		
מט"ח		
מידע		
פעילות נוספת		

(ד) התפלגות התלונות שטופלו לפי אופן סיום הטיפול

מספר תלונות	תלונות מוצדקות	תלונות בלתי מוצדקות	סיום טיפול ללא קביעת עמדה	תלונות שאינן בסמכות הנציב

סולק

דוח שנתי של סולק

1. כללים לעריכת דוח שנתי של סולק
 - (א) הדוח השנתי של סולק ייערך לפי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ולפי הנחיותיו.
 - (ב) האמור בהוראות אלה אינו גורע מהחובה לקיים הוראות אחרות החלות בנושאים אלה.
 2. תוכן הדוח השנתי
 - (א) סולק יפרסם דוח שנתי הכולל:
 - (1) דברי יושב ראש הדירקטוריון (ראה פרק 672).
 - (2) דוח הדירקטוריון וההנהלה (ראה פרק 673).
 - (3) הצהרות לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי (ראה פרק 674)
 - (4) דוחות רואה החשבון המבקר (ראה פרק 674).
 - (5) דוח כספי שנתי מבוקר (ראה פרק 675)*.
 - (6) ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי (ראה פרק 676)
 - (7) דרישות גילוי המפורטות בנדבך 3 וגילוי נוסף על סיכונים (ראה פרק 678)
 - (8) גילויים פיקוחיים נוספים (ראה פרק 679).
 - (ב) מסגרת המידע הבסיסי שיש לכלול בדוחות הנ"ל מפורטת בהוראות המצורפות.
- *מתכונת הדיווח מתייחסת לסולק שהוא חברת כרטיסי אשראי. סולק אשר אינו חברת כרטיסי אשראי ידווח בהתאם למתכונת בשינויים המתחייבים.
3. הצגת דוח כספי שנתי של סולק ופרסומו
 - (א) חלקים 1-6 של הדוח השנתי של סולק (כאמור בסעיף 2.(א) לעיל) ימצאו לעיון במשרד הרשום של הסולק. סולק ימסור העתק של חלקים 1-6 של הדוח השנתי לכל דורש.
 - (ב) הדוח השנתי המלא של סולק יפורסם באתר האינטרנט של הסולק.
 - (ג) בוטל.
 - (ד) מועד הפרסום – הדוח השנתי ותמציתו יפורסמו סמוך לתאריך חתימת חוות דעתו של רואה החשבון של סולק, אך לא יאוחר משבוע לפני מועד האסיפה הכללית שבה יוגש הדוח השנתי או מתום שלושה חודשים מתאריך המאזן, לפי המוקדם.
 4. תמצית של דוח כספי שנתי
 - (א) צורת התמצית –
 - (1) סולק יפרסם נתונים מתומצתים מתוך הדוח השנתי רק בהתאם לדוגמת התמצית המפורטת בהוראות המפקח.
 - (2) אין לפרסם בנפרד חלקים של התמצית (מאזן, דוח רווח והפסד, דוח על הרווח הכולל, דוח על השינויים בהון העצמי).

- (3) כל סעיף בתמצית יתאים לסעיף המקביל או לקבוצת הסעיפים המקבילה בדוח השנתי המלא.
- (ב) מועד פרסום התמצית – אין לפרסם תמצית לפני פרסום הדוח השנתי המבוקר המלא.
- (ג) הפניה לדוח השנתי המלא – יצוין בהדגשה על גבי התמצית כי :
- (1) חלקים 1-6 של הדוח השנתי נמצאים לעיון במשרדו הרשום של הסולק, כתובת המשרד הרשום וכי עותק ממנו יימסר לכל דורש.
- (2) הדוח השנתי המלא נמצא לעיון באתר האינטרנט של הסולק תוך ציון הכתובת של האתר.

דברי יושב ראש הדירקטוריון של סולק

סולק יפרסם את דברי יושב ראש הדירקטוריון כמפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דברי יושב ראש הדירקטוריון של תאגיד בנקאי" (פרק 615).

דוח הדירקטוריון וההנהלה של סולק המוגש לאסיפה הכללית של בעלי מניות

כללי

1. דוח הדירקטוריון וההנהלה נועד להביא בפני המשתמשים בדוח השנתי את נקודת המבט של הדירקטוריון וההנהלה לגבי תמונת הסולק כפי שהיא משתקפת בחלקים האחרים של הדוח השנתי. זאת כדי שדוח הדירקטוריון וההנהלה יהווה את חוליית הקשר בין הדוחות הנותנים ביטוי למצב העסק בעבר לבין משתמש שאמור לקבל החלטות על עסקיו עם הסולק בעתיד.
2. על הדירקטוריון וההנהלה לקבוע את המבחנים למהותיות גילוי עניינים שונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה. קביעה זו תביא בחשבון את מטרתו העיקרית של הדוח - להביא בפני המשתמשים את נקודת המבט של הדירקטוריון וההנהלה לגבי הסולק.
3. מידע מהותי שניתן לו גילוי לפי הוראות אלה יוצג לפי סדר הפרקים ולפי סדר הסעיפים בכל פרק, כפי שמפורט בהוראות אלה. ניתן להוסיף הדגשות, הפניות או מידע מהותי נוסף, לפי העניין.
4. דוח הדירקטוריון וההנהלה יכלול תיאור והסברים של התפתחות הסולק וחברות הבת המהותיות שלו בתקופת הדוח והתפתחויות לאחר תקופת הדוח, לפי העניין, תוך הסתמכות על ניתוח הנתונים הכלולים בדוחות הכספיים, ונתונים נוספים לפי הצורך.
5. המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה יכלול במסגרת הפרקים הבאים:

<u>פרק</u>	<u>עמוד</u>
א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	673-1
ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	673-2
ג. סקירת הסיכונים	673-9
ד. מדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים	673-14
ה. מידע נוסף שלדעת הדירקטוריון וההנהלה ראוי לכלול אותו בדוח הדירקטוריון וההנהלה, אך אינו מתאים לדעתם לפרקים האחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.	

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

6. פרק הסקירה הכללית, היעדים והאסטרטגיה נועד לתאר את הסולק, תחומי הפעילות שלו, ביצועיו והסיכונים אליו הוא חשוף, וכן את היעדים והאסטרטגיה של הסולק. הפרק יכלול התייחסות לנושאים הבאים:
 - א. תיאור תמציתי של הסולק ותחומי הפעילות העיקריים שלו;
 - ב. מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות של הסולק, לרבות מדדי ביצוע עיקריים בהתאם לאמור בסעיף 6(ב) בפרק 620 בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" בשינויים המתחייבים;
 - ג. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהסולק חשוף אליהם;

- ד. תיאור היעדים ואסטרטגיה עסקית, וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח.
- התיאור יכלול התייחסות לנושאים כגון :
- 1) פירוט היעדים והאסטרטגיה העסקית, לרבות מגמות והתפתחויות בעסקים השונים ובמגזרי הפעילות השונים ;
 - 2) תיאור האמצעים שינקטו לצורך ביצוע היעדים והאסטרטגיה העסקית ;
 - 3) פירוט ההזדמנויות והאיומים הנובעים מן היעדים והאסטרטגיה העסקית, לרבות התייחסות לשינויים בתשואות מול הסיכונים ;
 - 4) כניסה משמעותית לפעילויות חדשות, עסקים חדשים ויציאה מעסקים קיימים ;
 - 5) רכישות, מיזוגים ושיתופי פעולה אסטרטגיים ;
 - 6) שינויים בפרישה הגיאוגרפית הבין-לאומית ;
 - 7) שינויים משמעותיים באופן ניהול העסקים, במערך השיווקי, בטיפול בלקוחות ובמערכות ההפצה ;
 - 8) פרויקטים עיקריים שהתאגיד הבנקאי מתכנן לבצע ;
 - 9) שינויים משמעותיים במבנה הארגוני והמשפטי ;
 - 10) שינויים משמעותיים במערך משאבי האנוש, במערך טכנולוגיות המידע ובמערכות הלוגיסטיות ;
 - 11) שינויים משמעותיים במבנה ההון ובמקורות המימון.
- סולק רשאי שלא לכלול התייחסות לעניינים המפורטים לעיל אם הדבר עלול למנוע השלמת פעולה או פעילות של הסולק או עסקה שהסולק צד לה או שיש לו עניין בה, או להרע באופן משמעותי את תנאיה או את מצב הסולק, ובלבד שלא פורסם ברבים על ידי הסולק מידע בדבר עניינים אלה.
- ה. נושאים נוספים שראוי לדעת הדירקטוריון וההנהלה להדגיש.

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

7. הפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי נועד להסביר ולנתח את תוצאות הפעילות של הסולק ואת מצבו העסקי. הפרק יכלול התייחסות לנושאים הבאים :
- א. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
 - ב. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
 - ג. המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
 - ד. מגזרי פעילות
 - ה. חברות מוחזקות עיקריות
- להלן הרחבה נוספת לגבי ההתייחסות שיש לכלול לגבי כל נושא.

א. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

8. הדיון בנושא זה מיועד להדגיש מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים שאירעו בתקופה המדווחת. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לכלול:

- א. מידע על מגמות, תופעות והתפתחויות מהותיות וחריגות, לרבות מידע תמציתי על:
- (1) טיפול ההנהלה בנושאים שוטפים מהותיים, כדי לאפיין את הסולק ואת התקופה המדווחת;
 - (2) מידע שבידי ההנהלה על מגמות או תופעות ידועות היום, לרבות סקירה תמציתית של ההתפתחויות העיקריות במשק ו/או התפתחויות בענפי הבנקאות וכרטיסי האשראי (בארץ ובחו"ל), שצפויה להיות להן השפעה מהותית על מצב הסולק או על תוצאות פעילותו. בהקשר זה, הכוונה לנושאים או התפתחויות שיש סבירות גבוהה להתממשותם ושניתן לצפות את השפעותיהם הספציפיות - במידה ואכן יתממשו;
 - (3) במסגרת זו יש להבחין בין השפעה של תופעות פרמננטיות, ותופעות חד פעמיות, ולתת כימות או אומדן ההשפעה של אירועים והתפתחויות כאמור, כולם או חלקם, אם הסולק כימת או אמד אותה. אם לא ניתן כימות או אומדן כאמור יצוין שהתאגיד הבנקאי לא כימת או אמד את ההשפעה.
 - (4) דיון תמציתי באירועי סיכון הידועים לציבור, לרבות סיכון תפעולי, סיכון ציות רגולטורי וסיכון משפטי, כאשר התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי. גילוי זה צריך להתמקד בהשפעה על הסולק, הלקח שנלמד והשינויים בתהליכי ניהול הסיכונים שכבר יושמו או שנמצאים בתהליך יישום. בנוסף יש לתאר ולדון בסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר. יש לכלול גילוי כמותי אם אפשר, ודיון על כל שינוי בחשיפות לסיכונים אלה במהלך תקופת הדיווח.
 - (5) הסבר תמציתי לשינויים מהותיים, משנה לשנה, ולהתפתחויות חריגות בתקופת הביניים של התקופה המדווחת, בסעיפים בדוחות הכספיים, אם הוא מסייע להבנת העסק של הסולק באופן כולל. ההסבר יכלול התייחסות תמציתית כמותית לגורמים המסבירים את השינוי;
 - (6) הסבר לגבי הנושאים שאליהם הפנה רואה החשבון של הסולק תשומת לב בחוות דעתו על הדוחות הכספיים;
 - (7) דיון באירועים שחלו לאחר תאריך הדוח הכספי, העשויים לגרום לשינויים מהותיים במצב עסקי הסולק;
- ב. שינויים במבנה הסולק ובאופן ניהולו שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב הסולק ועל תוצאות פעילותו, לרבות שינויים מהותיים בבקרה הפנימית על דיווח כספי.

ג. שינויים במדיניות חשבונית קריטית, באומדנים חשבוניים קריטיים, בהערכות שווי מהותיות, שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב הסולק ועל תוצאות פעילותו.

ב. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

9. הדיון בנושא זה מיועד להסביר ולנתח את תוצאות התאגיד הבנקאי בתקופה המדווחת. במסגרת זו יש לכלול דיון בנושאים הבאים:

א. רווח ורווחיות:

(1) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הסולק לשנת הדוח והרווח האמור למניה תוך ציון השפעתן של פעולות בלתי רגילות;

(2) התשואה להון, כפי שמתבטאת ביחסים אלה:

א) רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הסולק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;

(3) רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הסולק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי; לעניין זה:-

"הון עצמי ממוצע" – "סך כל האמצעים ההוניים" כפי שהוצג בנספח 1 לדוח השנתי בדבר "שעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית ריבית" בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות שאינן מקנות שליטה ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של הפסדים/רווחים בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך לפי שווי הוגן" (לרבות בגין אגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון).

ב. הכנסות והוצאות - התפתחויות בהכנסות, בהוצאות ובהפרשה למס (כמפורט בדוח רווח והפסד), לרבות דיון בהתפתחויות מהותיות בנושאים הבאים:

(1) הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי

(2) הכנסות והוצאות ריבית

במסגרת זו יש להתייחס בין היתר להתפתחויות מהותיות בשיעורי ההכנסות, בשיעורי ההוצאות ופערי הריבית - תוך התייחסות להשפעות מהותיות של שינויים בכמויות ובמחירים על ההכנסה וההוצאה וכן ליחס בין סך ההכנסות מריבית נטו לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים נושאי הריבית;

אם מהותי, יש לדון בהשפעה של יחסי גידור ושל עסקאות אחרות במכשירים נגזרים שאינם למסחר על שיעורי ההכנסה וההוצאה ועל הכנסות מימון שאינן מריבית.

תיכלל הפנייה לגילוי בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית, שתוצג בנספח מס' 1 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים בדוח השנתי.

(3) הכנסות אחרות

(4) הוצאות הפסדי אשראי. הדיון במסגרת זו יהיה תמציתי ויתמקד בשינויים המהותיים בהוצאות הפסדי האשראי. תיכלל הפניה לדיון המקיף יותר שייכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור.

(5) הוצאות תפעול

(6) הוצאות מכירה ושיווק

(7) הוצאות הנהלה וכלליות

(8) הוצאות בגין תשלומים לבנקים

(9) פעולות בלתי רגילות וחלקו של הסולק ברווחי חברות כלולות.

ג. הרחבה נוספת לגבי הכנסות והוצאות :

במסגרת זו יכלל גילוי נוסף לגבי הכנסות והוצאות, שיתייחס לנושאים הבאים :

(1) התייחסות לנתונים כמותיים על פעילויות בכרטיסי אשראי. הגילוי על נתונים כמותיים יכלול לפחות התייחסות לנתונים במתכונת המפורטת בנספח 3 לדוח הדירקטוריון וההנהלה. יוסברו המונחים שבהם נעשה שימוש בשפה בהירה, פשוטה ומובנת, ולפחות יוסברו המונחים הבאים : כרטיס אשראי, כרטיס אשראי תקף, כרטיס אשראי פעיל, כרטיס בנקאי, כרטיס אשראי חוץ בנקאי, מחזור עסקאות וכיוצ"ב.

(2) כאשר מהותי, יש לדון בהתפתחויות ומגמות משמעותיות בהכנסות והוצאות בתקופות הביניים. תיכלל הפניה למידע על דוח רווח והפסד - מידע רב רבעוני לשנתיים אחרונות, שמוצג בנספח מס' 2 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים בדוח השנתי (פרק 676 בהוראות הדיווח לציבור).

(3) אם הסכום המצרפי של הפסדים מירידת ערך, שהוכרו (בוטלו) בתקופת הדיווח, הוא מהותי ביחס לדוחות הכספיים של הסולק בכללותם, תוצג התייחסות נוספת מעבר למידע שנכלל בדוח הכספי. במסגרת זו יפורטו, בין השאר, הנתונים להלן :

(א) הפסדים מירידת ערך שהוכרו במהלך שנת הדוח בדוח רווח והפסד ;

(ב) ביטול הפסדים מירידת ערך שהוכרו במהלך שנת הדוח בדוח רווח והפסד

(ג) השפעת מס כוללת של הפסדים מירידת ערך (נטו) בשנת הדוח

(ד) סך-כל השפעה על הרווח הנקי של ירידת ערך נכסים בשנת הדוח

(4) יינתן גילוי על הוצאות והשקעות הסולק והחברות שבשליטתו בגין מערך טכנולוגיית המידע כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 "ניהול טכנולוגיית המידע". במסגרת זו יינתן:

(א) גילוי כמותי לסך ההוצאות שנרשמו על בסיס מאוחד בשנת הדיווח בדוח רווח והפסד בגין מערך טכנולוגיית המידע תוך פירוט הסכומים וציון הסעיפים שנרשמו בהם ההוצאות בדוח רווח והפסד (משכורת והוצאות נלוות, פחת, הוצאות אחרות וכד'). לגילוי הכמותי יתווסף הסבר המבהיר את מהות ההוצאות שנרשמו בכל סעיף. בנוסף, יינתן גילוי בדבר המדיניות החשבונאית לפיה חושבו ונרשמו הסכומים, לרבות שיטת ההקצאה של עלויות בין פעילויות שונות.

(ב) גילוי כמותי לסך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נרשמו בדוח רווח והפסד כהוצאה, אלא נרשמו בשנת הדיווח כנכסים בדוח הכספי, כגון עלויות פיתוח תוכנה שהונו וחומרות ותוכנות שנרכשו, תוך פירוט הסכומים המרכיבים את סך ההשקעה. לגילוי הכמותי יתווסף הסבר המבהיר את מהות העלויות.

(ג) גילוי כמותי ליתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח.

(5) פעילות חוץ מאזנית – פעילות בשוק ניירות ערך, לרבות שירותים אחרים, פעילות במכשירים פיננסיים, פעילות ניהול תיקי אשראי ופעילות הסולק בתחומים שאינם קשורים לכרטיסי אשראי;

ד. התפתחויות ברווח כולל אחר:

במסגרת זו יש לדון בהתפתחויות מהותיות ברווח הכולל האחר, לרבות כתוצאה מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, התאמות מתרגום של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שונה שלהן שונה ממטבע הפעילות של הסולק, רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים והתאמות של ההתחייבות (נכס) נטו בגין הטבות לעובדים. במסגרת זו יינתן, בין היתר, גילוי לרווחים והפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בשיעור ההיוון שנזקפו השנה לרווח כולל אחר, בנפרד מסכומים אחרים שהוכרו השנה ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.

ג. המבנה והתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

10. הדיון בנושא זה מיועד להסביר ולנתח את המבנה וההתפתחויות המהותיות בתקופה המדווחת של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון של הסולק בתקופה המדווחת. במסגרת זו יש לכלול דיון בנושאים הבאים:

א. המבנה וההתפתחויות המהותיות בתקופה המדווחת של הנכסים וההתחייבויות:

(1) חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי (לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני לציבור) – תיכלל התייחסות תמציתית לשינויים מהותיים בהיקף האשראי ורכיביו העיקריים (לדוגמה חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינה בערבות בנקים,

תוך הבחנה בין סיכון אשראי בגין אנשים פרטיים לבין סיכון אשראי מסחרי). בנוסף תיכלל התייחסות תמציתית להתפתחויות מהותיות במאפייני האשראי, בסיכוני האשראי ובהפרשה להפסדי אשראי, לרבות התייחסות להיקף וחומרת החובות הבעייתיים בגין הציבור. תתווסף הפניה לדיון הרחב יותר בסיכון אשראי בפרק על סקירת הסיכונים שבדוח הדירקטוריון וההנהלה.

(2) ניירות ערך – תיכלל התייחסות לנושאים הבאים :

(א) שינויים מהותיים בהיקף ניירות הערך המוחזקים לפדיון, הזמינים למכירה והמוחזקים למסחר, ושינויים מהותיים בסוגי ניירות הערך העיקריים בכל תיק.

(ב) התפתחויות מהותיות ברווחים מצטברים ובהפסדים מצטברים שטרם הוכרו בדוח רווח והפסד, לרבות התייחסות לירידות ערך מצטברות מהותיות שאינן בעלות אופי זמני.

(ג) אם בתקופה שאליה מתייחס דוח רווח והפסד היו מכירות או העברות של ניירות ערך מהתיק המוחזק לפדיון, ייכלל מידע שיבהיר את הנסיבות המיוחדות שגרמו להנהלה שלא לנהוג על פי כוונתה המקורית להחזיק בניירות הערך עד לפדיון וכן דיון בהשפעת המכירות או ההעברות על רווח והפסד, על ההון ועל התשואות הגלומות בתיק המוחזק לפדיון ;

(ד) אם בתקופה שאליה מתייחסת דוח רווח והפסד בוצעו העברות אחרות בין התיקים השונים של ניירות הערך שמחזיק הסולק, תבהיר הנהלת הסולק בדוח הדירקטוריון וההנהלה את הנסיבות המיוחדות שגרמו לצורך לשנות את מיון ניירות הערך. כן תובהר השפעת ההעברה על רווח והפסד בשנת ההעברה ועל התשואות הצפויות בעתיד.

(3) זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

(4) אגרות חוב וכתבי התחייבויות.

(5) אם מהותי, נכסים והתחייבויות אחרים, לרבות התייחסות, אם מהותי, להתחייבויות בשל הטבות לעובדים.

(6) אם מהותי, התפתחויות בסעיפים חוץ מאזניים שלא נדונו לעיל.

(7) כאשר מהותי, יש לדון בהתפתחויות משמעותיות ומגמות בנכסים ובהתחייבויות בתקופות הביניים. תיכלל הפניה למידע על תמצית מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני לשנתיים אחרונות, שמוצג בנספח מס' 2 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים בדוח השנתי (פרק 676 בהוראות הדיווח לציבור).

ב. הון והלימות הון :

(1) ההון העצמי, הון רובד 1 וההון הכולל

(2) נכסי הסיכון (אשראי, שוק, תפעולי וכו')

- (3) יחס ההון לרכיבי הסיכון; יש לדון ביחס ההון המזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, ולדון כמותית ואיכותית בתכנון ההון, לרבות תיאור של קביעת הדירקטוריון וההנהלה לגבי יחס ההון הנדרש או יעד ההון וכיצד הוא נקבע;
- (4) יחס המינוף; אם נקבע לסולק יחס מינוף מזערי גבוה מיחס מינוף שנקבע בסעיף 7 בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר "יחס מינוף", בין על פי דרישת המפקח ובין על פי החלטת הסולק, יש לציין את היחס שנקבע ונסיבות קביעתו;
- (5) שינויים מהותיים בהון, לרבות:
- (א) הנפקות הון. במסגרת זו יש לכלול בין היתר פירוט לכל התחייבות להשקעות נוספות בהון של הסולק תוך פירוט שלבי ההשקעה, אבני דרך, מחיר ותנאים.
- (ב) חלוקת דיבידנד. במסגרת זו יש לכלול בין היתר:
- (1) פירוט של המועדים והסכומים של דיבידנדים שהסולק הכריז וחילק בשנתיים האחרונות והאם החלוקה הצריכה אישור בית משפט.
- (2) פירוט של מגבלות חיצוניות שהשפיעו על יכולת הסולק לחלק דיבידנד בשנתיים האחרונות, וכן מגבלות העשויות להשפיע על יכולת הסולק לחלק דיבידנד בעתיד.
- (3) תמצית מדיניות חלוקת דיבידנד, אם קיימת, לרבות החלטות על שינויים בנוגע למדיניות.
- (4) ניתן לכלול מידע בדבר כוונות לחלק דיבידנד, כאשר לסולק יש יכולת לחלק דיבידנד, אך הוא לא עשה זאת בעבר.
- (ג) שינויים מהותיים אחרים בהון. במסגרת זו יש לכלול בין היתר הפניה לדיון בהתפתחות ההכנסות וההוצאות, ולדיון בהתפתחות ברוח הכולל האחר.

ד. מגזרי פעילות

11. הדיון בנושא זה מיועד להסביר ולנתח את משמעויות המידע בדבר מגזרי פעילות והתפתחותם לעומת השנים הקודמות. במסגרת זו, בין היתר יש לכלול:
- א. תיאור תמציתי של מאפייני המגזר, המוצרים והשירותים העיקריים של המגזר, השווקים העיקריים ודרכי ההפצה שלהם. התיאור התמציתי לגבי מוצרים ושירותים יתמקד במוצרים ושירותים שניתן להם גילוי כמותי נפרד בדוח הכספי.
- ב. תיאור של מהלך העסקים בעבר ואת מהלך העסקים המתוכנן להתבצע. ככלל, התיאור יתמקד בהשפעה לגבי הסולק בכללותו, תוך ציון השפעה מיוחדת שיש לאותו עניין על מגזר פעילות מסוים.
- ג. הסבר וניתוח של הנושאים הבאים:
- (1) שינויים מהותיים בהיקף הפעילות במגזר וברוחיותו;

- (2) התפתחויות מהותיות בשוקים של מגזר הפעילות, או שינויים מהותיים במאפייני הלקוחות שלו ;
- ד. ציון תלות של מגזר פעילות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על מגזר הפעילות. במסגרת זו יפורטו בטבלה הכנסות הסולק מכל לקוח שהכנסות או הוצאות הסולק ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות או מסך הוצאות הסולק בדוחות המאוחדים, ואם הכנסות או הוצאות הסולק מלקוח מהוות 20% או יותר מסך הכנסות או מסך הוצאות הסולק בדוחות המאוחדים שלו – יצוין שמו. התקשר הסולק עם לקוח כאמור בהסכם המתואר במקום אחר בדוח לציבור, תיכלל הפניה לסעיף בו מתואר ההסכם.
- לעניין סעיף קטן זה, לקוחות שהפעילות שלהם נעשית במשותף, ייחשבו כלקוח יחיד. יש לפנות לפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית כאשר נדרש גילוי שם של לקוח בדוח לציבור.
- ה. לפי העניין, מומלץ לגלות מידע נוסף על הנדרש במתכונת הביאור בדוח הכספי, ובלבד שמידע זה יוצג באופן עקבי במספרי ההשוואה. במידע זה ניתן לשלב מדדים שונים של פעילות המגזרים, כגון יחס יעילות המגזר, תשואה על נכסי המגזר וכו'.

ה. חברות מוחזקות עיקריות

12. הדיון בנושא זה מיועד להסביר ולנתח את פעילות החברות המוחזקות העיקריות ואת תרומתן לעסקי הקבוצה. במסגרת זו יש לכלול התייחסות לנושאים הבאים :
- א. פעילות חברות מוחזקות עיקריות של הקבוצה, התרומה לרווח הנקי, והתפתחויות עיקריות בנכסים ובהתחייבויות ;
- (1) התשואה של הקבוצה על השקעותיה באותן חברות ;
- (2) שותפויות, מיזמים והשקעות בפעילויות אחרות עיקריות ;

ג. סקירת הסיכונים

13. הפרק על סקירת הסיכונים יכלול סקירה כמותית וניתוח של הסיכונים העיקריים שהסולק חשוף אליהם, וסקירה של אופן ניהולם. הפרק יכלול התייחסות לנושאים הבאים :
- א. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
- ב. סיכון אשראי
- ג. סיכון שוק
- ד. סיכון נזילות ומימון
- ה. סיכון תפעולי
- ו. סיכונים אחרים
- להלן הרחבה נוספת לגבי ההתייחסות שיש לכלול לגבי כל נושא.

א. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

14. יש לתאר את הסיכונים העיקריים שהסולק חשוף אליהם ולכלול סקירה איכותית של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול בין היתר:

- א. תיאור של הסיכונים, האיומים והחולשות וגורמי סיכון אחרים הנובעים מהסביבה הכללית והענף, תוך הדגשת הסיכונים הייחודיים שסולק חשוף אליהם (לרבות סיכון אשראי; סיכון שוק – ריבית, שער חליפין, מניות; סיכון נזילות; סיכון מימון; סיכון תפעולי; סיכון סביבתי). בהצגת סיכונים כלליים אשר מטיבם חלים על כל תאגיד יש להסביר באופן ברור את השפעתם המיוחדת על הסולק.
- ב. תיאור של התיאבון לסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים, לרבות התייחסות לשימוש במבחני קיצון במסגרת ניהול הסיכונים ובמסגרת העבודה לניהול ההון. הדיון יהא תמציתי ובהיר;
- ג. תיכלל הפניה למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הסולק.

ב. סיכון אשראי

15. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לתאר את סיכוני האשראי שהסולק חשוף אליהם ולכלול סקירה איכותית של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול בין היתר:

- א. סקירה של הסיכון וסקירה של אופן ניהולו.
- ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי –
 - (1) יש לפרט ולנתח את יתרות סיכון האשראי הבעייתי והנכסים שאינם מבצעים, לפי מתכונת הלוח בנספח 4 לדוח הדירקטוריון וההנהלה. לעניין זה: "נכסים שאינם מבצעים" – חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית ונכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו.
 - (2) יש לפרט התאמה בין יתרות הפתיחה לבין יתרות הסגירה של חובות פגומים במהלך השנה, ולנתח את השינויים תוך התייחסות לשינויים בהפרשה להפסדי אשראי. הגילוי צריך לכלול בין היתר הסבר להשפעה של הלוואות שנרכשו על שינויים ביחסים, ומידע כמותי ואיכותי על הלוואות שאורגנו מחדש.
 - (3) יש לכלול ניתוח יחסים נוספים המצביעים על איכות האשראי. במסגרת זו יש לציין את היחסים הבאים ולהסביר התפתחויות מהותיות בהם:

- (א) שיעור יתרת חייבים פגומים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ;
- (ב) שיעור יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינם פגומים שנמצאים בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ;
- (ג) שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל ;
- (ד) שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ;
- (ה) שיעור המחיקות נטו בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מהיתרה הממוצעת של חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ;
- (4) יכלל דיון נפרד, בהתאם למהותיות, ביחסים אלו לגבי יתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינה בערבות בנקים, תוך הבחנה בין סיכון האשראי בגין אנשים פרטיים לבין סיכון אשראי מסחרי.
- (5) יש לכלול מידע נוסף המצביע על איכות האשראי. במסגרת זו ניתן לכלול התייחסות לדירוגי אשראי, פיגורים, ארגון מחדש, בטחונות וכל נושא רלבנטי אחר אשר לדעת הדירקטוריון וההנהלה מצביע על איכות אשראי.
- (6) סיכון אשראי לאנשים פרטיים¹:
- (א) הסולק יכלול דיון מורחב בדבר ההתפתחויות בסיכונים באשראי לאנשים פרטיים, ובדבר הפעולות שהוא מבצע כדי להתמודד ולנהל סיכונים אלה.
- (ב) על הדיון לכלול התייחסות להתפתחויות ביתרות ובביצועים של האשראי לאנשים פרטיים לפי מאפייני הסיכון של אשראי זה.
- (ג) תיאור הפעילות שהסולק מבצע כדי להתמודד עם ההתפתחויות בסיכונים האשראי לאנשים פרטיים עשוי לכלול התייחסות לנקודות הבאות:
- (1) תיאור החיתום של האשראי לאנשים פרטיים בכלל, לרבות תיאור האופן בו הסולק נערך לגידול בהיקפי הביצועים ותיאור הפעילות שהסולק מבצע על מנת לוודא ששיווק האשראי מבוצע ללקוחות באופן הוגן, שהאשראי מותאם לצרכי הלקוח ושהלקוח מבין את משמעות המינוף שהוא לוקח.
- (2) תיאור האופן בו הסולק מפקח ועוקב אחר מאפייני הסיכון ושינויים מתקופה לתקופה במאפיינים אלה, ותיאור של פעילויות

¹ אנשים פרטיים כהגדרתם בסעיף 14 בנספח 5 להוראות דיווח לציבור 651 בדבר דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הסולק המיועדות להפחתת סיכון האשראי לאנשים פרטיים, והשפעתן, אם קיימת, של פעילויות אלה על הדוחות הכספיים.

(3) יש ללוות את הדיון בגילוי כמותי מתאים תוך הבהרת ההגדרות שלפיהן נערך המידע.

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי –

- (1) יש להתייחס בדיון, בין היתר, אל שינויים מתקופת דיווח אחת לתקופת דיווח שניה בכל אחד מרכיבי ההפרשה להפסדי אשראי (ראה סעיף 3.29.ג. בפרק על דוח כספי של תאגיד בנקאי). יש לדון במידה שבה הפסדי האשראי בפועל היו שונים מהאומדנים המקוריים.
- (2) הסיבות לשינויים באומדנים של הנהלת הסולק יבהירו את הגורמים שעליהם נסמכה ההנהלה כדי לקבוע שהאומדנים המעודכנים הינם נאותים יותר, וכיצד נקבעו האומדנים המעודכנים.
- (3) סולק המיישם תהליך שיטתי צריך לרשום הוצאות בגין הפסדי אשראי המשקפים שינויים באיכות הנכסים, כפי שאלה נמדדים בסקירות תקופתיות של תיק האשראי שמבצע הסולק. יש לדון בסיבות לשינויים באיכות הנכסים של הסולק ולהסביר כיצד שינויים אלה השפיעו על יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ועל ההוצאות בגין הפסדי אשראי.
- (4) אם ההפסדים ההיסטוריים נראים נמוכים או גבוהים ביחס לרמת יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בתאריך המאזן האחרון המוצג, יש להסביר את ההבדל.
- (5) אם סולק שינה את שיטת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, יש להסביר את הבסיס לשינוי שיטת קביעת ההפרשה ואת ההשלכות של השינוי שבוצע.
- (6) יש לכלול ניתוח יחסים נוספים המצביעים על הרמה והשינוי של ההפרשה להפסדי אשראי. במסגרת זו יש לציין את היחסים הבאים ולהסביר התפתחויות מהותיות בהם:
 - (א) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי;
 - (ב) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת חייבים פגומים בגין פעילות בכרטיסי אשראי;
 - (ג) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, מיתרת חייבים פגומים בגין פעילות בכרטיסי אשראי בתוספת יתרת חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר;

ד) שיעור המחיקות נטו בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי.

לעניין סעיף זה, יתרת החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי תחושב לפי יתרת החוב הרשומה של החייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי.

ד. חשיפה למדינות זרות, אם מהותי, בהתאם לאמור בנספח 5 לדוח הדירקטוריון וההנהלה.
ה. תיכלל הפנייה למידע האיכותי והכמותי המפורט על סיכוני אשראי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הסולק.

ג. סיכון שוק

א. סיכוני ריבית:

- 1) תיאור הסיכון וסקירה של אופן ניהולו.
- 2) יכלל מידע כמותי על חשיפת הסולק לשינויים בשיעורי ריבית, בהתאם לאמור בנספח 6 לדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר "מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות"
- ב. סיכון שער חליפין ומדד – אם מהותי, יכלל מידע בהתאם לאמור בסעיף 16(ג) בפרק 620 בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" בשינויים המתחייבים.

ד. סיכון נזילות ומימון

16. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לתאר את סיכוני הנזילות והמימון שהסולק חשוף אליהם ולכלול סקירה איכותית תמציתית של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול בין היתר:

א. סיכון נזילות –

- 1) תיאור תמציתי של הסיכון וסקירה תמציתית של אופן ניהולו.
- 2) דיון במצב ההצמדה והתקופות לפרעון של הנכסים וההתחייבויות, לרבות ההתפתחות הצפויה במצב ההצמדה ובמטבעות חוץ עיקריים, לפי התקופות לפרעון הנותרות; בין היתר יש לתת גילוי המתייחס להשפעה של שינויים קטנים במחירים על הסכומים החוץ מאזוניים המוצגים בגין אופציות המשפיעות על בסיסי ההצמדה ועל התקופות לפרעון, ועל מידת הרלבנטיות של סכומים אלה במידה ויחול שינוי מהותי במחירים.
- 3) דיון על מצב הנזילות לטווח קצר (עד 12 חודש) ולטווח ארוך, תוך התייחסות לאיסורים או מגבלות משמעותיות אחרות על העברת כספים בתוך הקבוצה,
- 4) דיון על מדיניות ההנהלה לגיוס מקורות תיכלל הפניה לגילוי על סיכון נזילות שנכלל בדרישות הגילוי על נדבך 3 ולביאור בדוח הכספי השנתי בדבר נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון. יובהרו ההבדלים בין מדדי הנזילות השונים להם ניתן גילוי.

ב. סיכון מימון

- 1) תיאור של הסיכון, מדדים כמותיים לחשיפה לסיכון וסקירה של אופן ניהולו.
- 2) יפורטו מגבלות החלות על הסולק בגיוס מקורות כגון: שמירה על יחסים פיננסיים מסוימים, עמידה בתכנית עסקית, צורך בהסכמת המממן לפעולות מסוימות בתאגיד או בבעלי השליטה בו; כמו כן יפורטו ערבויות אישיות שניתנו, שחרור מערבויות אישיות בעקבות הנפקה והקצאה פרטית.
- 3) יפורטו מסגרות אשראי שסולק רשאי לנצל ותנאיהן וכן יתרת האשראי שנוצלה לתאריך סמוך ככל האפשר למועד פרסום הדוח השנתי.
- 4) תיכלל הפניה לגילוי על סיכון מימון שנכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים.

ה. סיכון תפעולי

17. במסגרת ההתייחסות לנושא זה יש לתאר את הסיכונים התפעוליים שהסולק חשוף אליהם ולכלול סקירה איכותית תמציתית של אופן ניהולם. במסגרת זו יש לכלול, בין היתר, התייחסות לנושאים הבאים:
 - א. תיאור של הסיכון, מדדים כמותיים לחשיפה לסיכון וסקירה של אופן ניהולו.
 - ב. הפנייה לגילוי על סיכון תפעולי שנכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים.

ו. סיכונים אחרים

18. סיכונים אחרים
 - א. יינתן תיאור של סיכונים מהותיים אחרים, אם וכאשר רלוונטי לסולק ומהותי, וסקירה של אופן ניהול סיכונים אלה.
 - ב. יוצגו כל גורמי הסיכון, בטבלה כמפורט בנספח 8 לדוח הדירקטוריון וההנהלה, על פי טיבם – סיכונים מאקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים מיוחדים לסולק – וידורגו בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, לדעת הדירקטוריון, על עסקי הסולק – השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

19. הפרק על מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים יכלול התייחסות לנושאים הבאים:
 - א. גילוי לגבי המדיניות חשבונאית של הסולק בנושאים קריטיים,
 - ב. גילוי לגבי האומדנים החשבונאיים הקריטיים בהם עשה שימוש הסולק,
 - ג. גילוי לגבי בקרות ונהלים.

להלן הרחבה נוספת לגבי הגילוי הנדרש.

א. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

20. דירקטוריון הסולק ורואי חשבון המבקרים צריכים להתמקד במיוחד בהערכת המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, שיושמה בדוחות הכספיים. במהלך עריכת ביקורת של דוחות כספיים, רואי חשבון בוחנים את שיקולי ההנהלה ביישום מדיניות חשבונאית. תשומת לב מיוחדת למדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים תגביר את יעילות תהליך הביקורת. הנהלת הסולק מצידו, צריכה להיות מוכנה לנמק את הבחירה, היישום והגילוי של מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים במיוחד, על מנת שרואי החשבון יוכלו להניח את דעתם בהתייחס ליישום ולגילוי.

21. דירקטוריון הסולק צריך לוודא שהגילוי בדוח הדירקטוריון וההנהלה בהתייחס למדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, הנו מאוזן ו- fully responsive. כדי לסייע להבנה של המשתמשים בדוחות, ראוי שהסולק יסביר במסגרת פרק זה את ההשפעות של מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, שיושמה, הנימוקים שהובאו בחשבון בעת החלטה על יישומה והסבירות לדיווח שונה מהותית, כתוצאה משימוש בהנחות אחרות או אם יתקיימו תנאים אחרים.

22. לפני סיום עריכת דוחות כספיים שנתיים, הדירקטוריון או האורגן הראוי צריך לסקור את הבחירה, היישום והגילוי לגבי מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים. הדירקטוריון או האורגן הראוי צריך לבחון את נהלי העבודה של ההנהלה בבחירת המדיניות החשבונאית. מומלץ לערוך דיונים בין הדירקטוריון או האורגן הראוי לבין ההנהלה ורואי החשבון בעניין נאותות המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, המועמדת ליישום.

23. הסולקים, הנהלות ורואי חשבון שאינם בטוחים לגבי יישום של עיקרון חשבונאי מקובל ספציפי יפנו למנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית. אנו מעודדים את הסולקים, הנהלות ורואי החשבון, הלוקחים חלק באחריות, לדווח באופן הוגן ומדויק על המצב הכספי ותוצאות הפעילות של הסולק להיעזר בצוות המקצועי הפיקוח על הבנקים. נשתדל לתת סיוע זה בזמן קצר כי מטרתנו לטפל בבעיות לפני התרחשותן.

ב. אומדנים חשבונאיים קריטיים

24. עשה הסולק שימוש בדוחות הכספיים שלה באומדנים חשבונאיים קריטיים, יצוין בדוח הדירקטוריון וההנהלה כל אומדן כאמור ויוסברו העניינים האלה, בהתייחס לכל אומדן חשבונאי קריטי בנפרד.

א. האופן שבו הוא נקבע, לרבות העובדות, ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס לבחירה בו, ולרבות הסבר בדבר חשיבותו ;

ב. השפעתו הכמותית על הדוחות הכספיים של הסולק, לרבות ציון הסעיפים בדוחות הכספיים שהושפעו מהשימוש בו ;

ג. כל גורם שיש להתייחס אליו כעשוי להביא לכך שיהיה צורך לשנות את האומדן או לסטות ממנו ;

ד. כל שינוי מהותי שנעשה ביחס לאומדן במהלך שלוש השנים שקדמו לתאריך הדוח, לרבות סיבות השינוי והשפעתו על הדוחות הכספיים של הסולק.

ה. התבסס האומדן החשבונאי הקריטי על הנחות הכרוכות באי-ודאות משמעותית במיוחד או ששינוי סביר באומדן כאמור עשוי להיות בעל השפעה מהותית במיוחד על הצגת מצבו הפיננסי של הסולק או על תוצאות פעילותו – יובא, בנוסף לנדרש לעיל גם ניתוח רגישות של האומדן החשבונאי הקריטי, תוך מתן פירוט בדבר אי-הוודאות או ההשפעות האפשריות כאמור.

25. לעניין זה:

"אומדן חשבונאי קריטי" - אומדן שיש לכלול אותו, לפי כל דין, לרבות לפי הוראות המפקח על הבנקים, בדוחות כספיים, ששימש בסיס לקביעת ערכו של נתון בדוחות הכספיים, ואשר מתקיימים בו כל אלה:

א. בעת בחירתו נדרש הסולק להניח הנחות, בקשר עם נסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית;

ב. שינוי סביר בו, לרבות שימוש באומדן חלופי סביר, עשוי להיות בעל השפעה מהותית על הצגת מצבו הפיננסי של הסולק או תוצאות פעילותו.

26. יפורטו פערים משמעותיים, אם קיימים כאלה, בין ההנחות, האמדנים והתחזיות המהותיים שהונחו בבסיס הערכת שווי, לרבות חוות דעת מקצועית, שצורפה לדיווח בשלוש השנים שקדמו לתאריך הדוח, ובין התממשותם של אלה בפועל, תוך פירוט הסיבות להיווצרות פערים אלה והשפעתם על השווי שנקבע; לעניין זה, "דיווח", "הערכת שווי", "חוות דעת מקצועית" – כמשמעותן בפרק 610 בדבר דוח שנתי של תאגיד בנקאי;

ג. **בקורות ונהלים**

27. ינתן גילוי ל"בקורות ונהלים" על-פי האמור להלן:

א. הגדרות:

בסעיף זה -

"בקורות ונהלים לגבי הגילוי", "בקרה פנימית על דיווח כספי", "חולשה מהותית", "ליקוי משמעותי" – כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 בדבר "בקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי" (להלן – הוראה 309).

ב. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

(1) יש ליתן גילוי בדבר מסקנות המנכ"ל והחשבונאי הראשי, או אדם שמבצע בפועל את אותו תפקיד, באשר לאפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הסולק לסוף הרבעון, בהתבסס על ההערכה הנדרשת בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309.

(2) כאשר הנהלת הסולק מעריכה כי הבקורות והנהלים לגבי הגילוי הינם אפקטיביים, ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן:

"הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו".

(3) כאשר להנהלת הסולק ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא תוקנה והנהלת הסולק מעריכה כי בקורות הגילוי והנהלים הינם אפקטיביים, מעבר לנוסח הגילוי לעיל, ינתן גם פירוט הכולל, בין השאר, גילוי על מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי והאמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים.

(4) כאשר להנהלת התאגיד הסולק ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא לא תוקנה, ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי, האמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים, אלו פעולות מוצעות ננקטו בטרם פורסם הדוח ולוחות הזמנים הצפויים לתיקונה.

ג. בקרה פנימית על דיווח כספי :

(1) יש ליתן גילוי בדבר כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שזוהה במסגרת ההערכה הנדרשת בסעיף 6 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 ואירע ברבעון האחרון, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

(2) לא אירע ברבעון הרביעי כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 2-1-674), ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן :

"במהלך הרבעון הרביעי המסתיים ביום 31 בדצמבר 20xx לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי".

(3) אירע שינוי ברבעון הרביעי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 2-1-674), ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות השינוי והנסיבות לכך.

נספחים לדוח הדירקטוריון והנהלה

עמוד	נספחים לפרק א'
	1. נספח מס' 1 - בוטל ;
	2. נספח מס' 2 - בוטל ;
	נספחים לפרק ב'
673-21	3. נספח מס' 3 – נתונים כמותיים על פעילויות בכרטיסי אשראי ;
	נספחים לפרק ג'
673-22	4. נספח מס' 4 - סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים ;
673-23	5. נספח מס' 5 - חשיפות למדינות זרות ;
673-24	6. נספח מס' 6 - סיכון ריבית – מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות ;
	7. נספח מס' 7 - בוטל
673-30	8. נספח מס' 8 - טבלת גורמי סיכון ;

נספחים לפרק ב'

נספח 3 – נתונים כמותיים על פעילויות בכרטיסי אשראי

מספר כרטיסי אשראי תקפים (פעילים ולא פעילים) (באלפים)

כרטיסים תקפים ליום הדוח			
סך הכול	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים	
			כרטיסים בנקאיים
			כרטיסים חוץ בנקאיים- סיכון אשראי על סולק
			כרטיסים חוץ בנקאיים- סיכון אשראי על אחרים

מחזור עסקאות בגין כרטיסי אשראי תקפים (פעילים ולא פעילים ליום הדוח) (במיליוני ₪)

כרטיסים תקפים ליום הדוח		
		כרטיסים בנקאיים
		כרטיסים חוץ בנקאיים- סיכון אשראי על סולק
		כרטיסים חוץ בנקאיים- סיכון אשראי על אחרים

הערות:

1. מחזור העסקאות בתקופות ביניים יתייחס הן לתקופה המצטברת מתחילת שנת הדיווח והן לתקופה המצטברת מתחילת הרבעון.
2. יינתנו נתונים השוואתיים לפחות לתקופות המקבילות בשנה הקודמת.

נספחים לפרק ג'

נספח 4 – סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

סכומים מדווחים במיליוני ₪ על בסיס מאוחד

יתרה ליום 31.12.20X-1			יתרה ליום 31.12.20X0			
סיכון אשראי			סיכון אשראי			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
0	0	0	0	0	0	1. סיכון אשראי בעייתי¹:
0	0	0	0	0	0	סיכון אשראי פגום
0	0	0	0	0	0	סיכון אשראי נחות
0	0	0	0	0	0	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
0	0	0	0	0	0	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
-	-	0	-	-	0	* מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר
						2. נכסים שאינם מבצעים:
-	-	0	-	-	0	חובות פגומים ²
-	-	0	-	-	0	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
-	-	0	-	-	0	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

¹ סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת

² אם יתרת החובות הפגומים שצוברים הכנסות ריבית היא מהותית, במקום שורה זו יבוא "חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית".

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה שול קבוצת לווים.

נספח 5

חשיפה למדינות זרות

מתכונת הנספח מפורטת בנספח 5 של דוח הדירקטוריון וההנהלה של תאגיד בנקאי של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

נספח 6

סיכון ריבית – מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות

מתכונת הנספח מפורטת בנספח 8 של דוח הדירקטוריון וההנהלה של תאגיד בנקאי בדבר "סיכון ריבית – מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות" של הוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי (פרק 621).

נספח 8

טבלת גורמי סיכון

טבלת גורמי סיכון

<u>גורם הסיכון¹</u>	<u>השפעת הסיכון²</u>
1	השפעה כוללת של סיכוני אשראי
1.1	סיכון בגין איכות לווים ובטחונות
1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים / קבוצת לווים
2	השפעה כוללת של סיכוני שוק
2.1	סיכון ריבית
2.2	סיכון אינפלציה
2.3	סיכון שערי חליפין
2.4	סיכון מחירי מניות
3	סיכון נזילות
4	סיכון תפעולי
5	סיכון משפטי
6	סיכון מוניטין
	<u>סיכונים נוספים הרלבנטיים לסולק:</u>
7	
8	
9	
10	
11	

¹ במסגרת הדיון יש להגדיר כל גורם סיכון שמפורט בטבלה זו ולפרט את השפעתו המיוחדת על סולק

² כל גורם סיכון ידורג כבעל השפעה גדולה או בינונית או קטנה.

בדוח שנתי של הסולק, לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה, תתווסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות שנתיים של סולקים כלהלן:

הצהרה (certification)*

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של [שם הסולק] לשנת 200X (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הסולק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לסולק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידיים**, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הסולק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).

* סולק יכול לדוח השנתי הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הסולק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח השנתי של הסולק, חייבת להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.

** בסולק שאין לו תאגידיים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידיים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק".

5. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון*** של הסולק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי :

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הסולק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

*** כאשר מתאים, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" ירשם: "לוועדת הביקורת ולוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם היא ממלאת תפקידים דומים."

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. לדוח שנתי של הסולק יצורף, לאחר ההצהרה לגבי גילוי, דוח הדירקטוריון והנהלת הסולק בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר יכלול:
 - א. הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון וההנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי של הסולק.
 - ב. הצהרה המציינת את מסגרת העבודה ששימשה את ההנהלה לצורך ההערכה הנדרשת של אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הסולק.
 - ג. הערכת ההנהלה בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי לסוף שנת הדיווח, לרבות הצהרה האם הבקרה הפנימית על דיווח כספי אפקטיבית, או שאינה אפקטיבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי חייב לכלול גילוי של כל "חולשה מהותית" בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שזוהתה על ידי ההנהלה. ההנהלה אינה רשאית להסיק כי הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי אפקטיבית, אם יש חולשה מהותית אחת או יותר בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי, וכן

 - ד. הצהרה כי רואה החשבון המבקר שביקר את הדוחות הכספיים הכלולים בדוח השנתי, המציא דוח בדבר בקרה פנימית של הסולק על דיווח כספי.
2. כאשר הנהלת הסולק סבורה כי הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי למועד הדיווח הינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן.

כאשר הנהלת הסולק סבורה כי הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי למועד הדיווח אינה אפקטיבית, דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי יערך בהתאם למתכונת המפורטת להלן בהתאמות המתחייבות.
3. על הסולק לשמור ראיות, לרבות תיעוד, על מנת לספק תמיכה סבירה להערכת ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של [שם סולק] אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הסולק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הסולק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים, ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הסולק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של [תצויין מסגרת הבקרה הפנימית – לדוגמה ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)]. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31.12.XX, הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הסולק [שם משרד רואי החשבון], כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר [יצויין מספר העמוד בו מופיע דוח רואה החשבון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי] אשר בו נכללה חוות דעת [תצויין אופי חוות הדעת] בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31.12.XX.

יו"ר הדירקטוריון (שם) (חתימה)

מנהל כללי (שם) (חתימה)

חשבונאי ראשי (תואר) (שם) (חתימה)

תאריך אישור הדוח:

הערה:

כאשר נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים לעניין הדוח הכספי מקיים את הוראת ניהול בנקאי תקין 305 "חשבונאי ראשי", יחתום החשבונאי הראשי ויצוין תוארו.

סולק בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוחות רואה החשבון המבקר

1. דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי

בדוח שנתי של סולק, מיד לאחר דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, יתווסף דוח של רואה החשבון המבקר – בקרה פנימית על דיווח כספי. להלן דוגמא למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של [שם סולק] בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של [שם הסולק] וחברות בנות (להלן "הסולק") ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO")¹. הדירקטוריון וההנהלה של הסולק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הסולק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight (PCAOB) Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של סולק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של סולק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הסולק (לרבות הוצאת מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israel GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הסולק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הסולק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד

¹ אם הביקורת נערכה בהתבסס על מודל בקרה פנימית שאינו COSO, יש להתייחס בדוח זה למודל הבקרה הרלבנטי.

של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הסולק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הסולק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של הסולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים – של הסולק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X-1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0, והדוח שלנו מיום ב __ 20X1, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים¹.

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

¹ אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל חוות דעת מסויגת, תותאם הסיפא של משפט זה כך שתציין את ההסתייגות ותתאר אותה.

אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל פסקת הדגש (הפניית תשומת לב), יתווספו בסוף משפט זה המילים הבאות: "... וכן הפניית תשומת לב בדבר [תיאור קצר וברור של העניין נשוא פיסקת הדגש, כגון: השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי חדש]".

סולק בע"מ וחברות מאוחדות שלו

2. דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים שנתיים

בדוח שנתי של הסולק, מיד לאחר דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים. להלן דוגמא למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הסולק¹ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של הסולק לדוגמה בע"מ לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים – של הסולק ומאוחדים – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הסולק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- _____% וכ- _____% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- _____%, כ- _____% וכ- _____% מסך כל ההכנסות במאוחד לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0 ו- 20X-1 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- _____ מיליוני ש"ח, כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח שנתיים בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל"ג – 1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של הסולקים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הסולק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

¹ דוגמה לנוסח אחיד (בלתי מסויג) של דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים מאוחדים ודוחות כספיים של החברה - הערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנוסח האחיד מבוסס על תקן ביקורת 108 של לשכת רואי חשבון בישראל בהתאמות המתחייבות לסולק. מובהר כי אם יחולו בעתיד שינויים בנוסח של תקן ביקורת 108, רואי החשבון המבקרים של סולק יפעלו גם בהתאם לשינויים אלה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי – של הסולק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים – של הסולק ובמיוחד – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0, בהתאם לכללי חשבוונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על [ציין את הקריטריונים של הבקרה, לדוגמה: "קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)", והדוח שלנו מיום [תאריך הדוח, שצריך להיות זהה לתאריך הדוח על הדוחות הכספיים] כלל [כלול את אופי חוות הדעת].

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי סולק ואופן ניהולם

1. דוח זה מיועד לסייע למשתמשים בדוחות של סולק להשיג הבנה טובה יותר לגבי הממשל התאגידי, והביקורת בסולק. בנוסף דוח זה מיועד לספק למשתמשים בדוחות של הסולק פרטים נוספים על עסקי הסולק ואופן ניהולם, וכן כולל נספחים המכילים פירוטים נוספים לגבי שיעורי הכנסות והוצאות של הסולק ומידע רב רבעוני.
2. סולק יפרסם דוח זה כמפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים" כמפורט בפרק 640 להוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי, בהתאמות הנדרשות.

סולק – פרסום מידע שנתי באינטרנט**1. מבוא**

- א. סולק יפרסם באתר האינטרנט שלו הזמין לציבור מידע כאמור בסעיף 3 להלן.
 ב. הנדרש לפי פרק זה הינו בנוסף לדרישות בסעיף 3. בפרק 671 להוראות אלו.

2. מועד פרסום

פרסום המידע באתר האינטרנט יהיה במועד פרסום הדוח השנתי לציבור.

3. מידע אותו יש לפרסם באתר האינטרנט

אתר האינטרנט של הסולק יכלול פרק בדבר "מידע כספי" במסגרתו יכללו שני פרקי משנה:

- א. "דוחות שנתיים ורבעוניים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל המידע השנתי הבא:
- (1) חלקים 1-6 של הדוח שנתי כנדרש בפרק 671 להוראות אלו.
 - (2) קובץ בפורמט XBRL (Instance Document) הנשלח ליחידה למידע ודיווח בפיקוח על הבנקים. קובץ זה יפורסם באותה מתכונת ובאותו פורמט דיווח, כפי שדווח ליחידת מידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
 - (3) בנוסף, סולק החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הקובץ האמור גם בדיווח האלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של הסולק. קובץ בפורמט Excel בהתאם להנחיות יחידה למידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
 - (4) הערה לפיה ניתן למצוא מידע נוסף על קבצי XBRL באתר האינטרנט של בנק ישראל¹, וכי בכל מקרה בו קיים חשש לחוסר התאמה במידע שניתן בהתאם לסעיפים קטנים 1-3 לעיל, יש להסתמך על המידע שניתן בהתאם לסעיף קטן 1 לעיל.
- ב. "גילויים פיקוחיים נוספים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל תת פרק בדבר "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", במסגרתו ייכלל המידע הבא:
- (1) הדוח הנפרד הנדרש בהתאם לפרק 678 – גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.
 - (2) המידע הנדרש בהתאם לפרק 679.

4. שמירת המידע:

המידע המפורסם באתר האינטרנט יישמר ללא הגבלת זמן.

¹ www.boi.org.il/he/BankingSupervision/SupervisorsDirectives/Pages/XBRL.aspx

סולק - דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

סולק יפרסם דוח זה כמפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים", בהתאמות הנדרשות – ראה פרק 651 להוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

סולק - מידע פיקוחי נוסף

סולק יפרסם דוח זה, בהתאמות הנדרשות, לפי המפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר "מידע פיקוחי נוסף" – ראה פרק 652 להוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי.

דוח רבעוני של סולק

מבוא

1. סולק יפרסם דוח רבעוני כמפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי, בכפוף לאמור להלן.

הגדרות

2. בהוראות אלה -
 - א. "יום הדוח" - היום האחרון ברבעון הראשון, השני והשלישי; "רבעון" - תקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום האחרון של החודש השלישי (הרבעון הראשון), השני (הרבעון השני), השלישי (הרבעון השלישי), והשני עשר (הרבעון הרביעי) של שנת החשבון של התאגיד; "שנת הדיווח" - שנת החשבון האחרונה של התאגיד שנסתיימה לפני תאריך הדוח; "תאריך הדוח" - התאריך שבו נחתם הדוח התקופתי.
 - ב. משמעותם של המונחים בהוראות אלו תהיה כהגדרתם בהוראות לעריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי, אלא אם נאמר אחרת.

תוכן הדוח הרבעוני

3. סולק יפרסם דוח רבעוני שיכלול את הנושאים הבאים:
 - א. דוח דירקטוריון והנהלה (ראה פרק 681);
 - ב. הצהרה לגבי גילוי (ראה פרק 682);
 - ג. דוח רואה החשבון המבקר – דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים (ראה פרק 682);
 - ד. תמצית הדוח הכספי הרבעוני (ראה פרק 683);
 - ה. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח הרבעוני (ראה פרק 684);
 - ו. דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 וגילוי נוסף על סיכונים (ראה פרק 685);
 - ז. גילויים פיקוחיים נוספים (ראה פרק 686);

*מתכונת הדיווח מתייחסת לסולק שהוא חברת כרטיסי אשראי. סולק אשר אינו חברת כרטיסי אשראי ידווח בהתאם למתכונת בשינויים המתחייבים.

4. עקרונות לעריכת הדוח הרבעוני

- א. הדוח הכספי הרבעוני ייערך על בסיס סכומים מדווחים בהתאם לאמור בסעיף 4 להוראות בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי (פרק 610).
- ב. עורך הסולק דוח שנתי מאוחד, אין חובה לפרסם דוח רבעוני (סולו) של הסולק.
- ג. המידע בדוח הרבעוני יוצג בהתאם לסדר שבו מוצג הדוח השנתי. בתחילת הדוח הרבעוני יובא תוכן עניינים מפורט, ובתחילת כל חלק בדוח הרבעוני וכל חלק שמפורסם באינטרנט תובא רשימת הלוחות שנכללה בכל חלק.

ד. באתר האינטרנט של הסולק יתפרסם הדוח הרבעוני במלואו בקובץ אחד, ויכלול סימניות וקישורים פנימיים בקובץ מחלק אחד לחלקים אחרים כאשר רלוונטי (לדוגמה, מתוכן העניינים אל החלק הרלוונטי).

ה. בסוף הדוח הרבעוני יצורף:

- 1) אינדקס שיסייע למשתמשים באיתור המידע הנכלל בדוח הרבעוני.
 - 2) מילון מונחים, יכלול הן ראשי התיבות של המונחים שבהם נעשה שימוש בדוח הרבעוני והן את ההגדרות של מונחים אלה.
- ו. האמור בהוראות אלה אינו גורע מהחובה לקיים הוראות אחרות החלות בנושאים אלה, לרבות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

ז. הדוח הרבעוני (לרבות המידע הרבעוני שנכלל באתר האינטרנט) יאושר בידי דירקטוריון הסולק, בד בבד עם אישור הדוחות הכספיים. כל חלקי הדוח הרבעוני, למעט חלקים לגביהם נקבעו הנחיות ספציפיות ייחתמו בידי שניים – יושב ראש הדירקטוריון, והמנהל הכללי או מי שממלא בסולק תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה. יצויין תאריך החתימה ובצד כל חתימה יצוין שם החותם ותפקידו בתאגיד. כאשר נבצר מיו"ר הדירקטוריון או המנהל הכללי לחתום על הדוח הרבעוני, הסולק יפנה אל המפקח על הבנקים שבמקרים מיוחדים יהיה מוכן לשקול להתיר חתימה בידי דירקטור שהדירקטוריון הסמיך במקום כל אחד מאלה לצורך חתימה על תמצית הדוחות הכספיים למועד מסוים.

5. פרסום

א. חלקים א-ה של הדוח הרבעוני, כמפורט בסעיף 3 לעיל, יפורסמו בכריכה אחת, לא יאוחר מתום חודשיים מיום הדוח ובלבד שיפורסם תוך 3 ימים מתאריך החתימה של רואה החשבון של הסולק על דוח הסקירה המתייחס לתמצית הדוח הכספי הרבעוני. תאריך החתימה של הסולק על הדוח הרבעוני לא יקדם ביותר משלושה ימים מהתאריך שבו יפורסם הדוח הרבעוני.

1א. חלקים ו-ז של הדוח הרבעוני (דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 וגילוי נוסף על סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים) כמפורט בסעיף 3 לעיל יפורסמו באתר האינטרנט של הסולק באותו מועד שבו פורסמו חלקים א-ה.

6. מועד הגשה

א. הדוח הרבעוני יימסר בשלושה עותקים לפחות, למזכירות היחידה למידע ודיווח בפקוח על הבנקים בירושלים ביום פרסומו. יחד עם הדוח יימסר גם דיסקט המכיל את כל המידע שבלוחות הכלולים בדוח, במתכונת כפי שתישלח מראש לכל סולק, בצרוף הוראות הכנת הדיסקט.

ב. הדוח הרבעוני יימצא לעיון במשרדי הנהלת הסולק והעתק ממנו יימסר לכל דורש.

ג. הפרסום לפי הוראה זו מתייחס לדוח רבעוני לרבעונים ראשון, שני ושלישי. לענין מידע כספי לרבעון רביעי, ראה ביאור על מדיניות חשבונאית בדוח השנתי ומידע רב רבעוני בנספח לדוח השנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני של סולק**כללי**

1. מידע מהותי שניתן לו גילוי לפי הוראות אלה יוצג לפי סדר הפרקים ולפי סדר הסעיפים בכל פרק, כפי שמפורט בהוראות בהתייחס לדוח הדירקטוריון וההנהלה השנתי (ראה פרק 673). ניתן להוסיף הדגשות, הפניות או מידע מהותי נוסף, לפי העניין.
2. דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני יכלול תיאור והסברים של התפתחות בסולק ובחברות הבת המהותיות שלו בתקופת הדוח והתפתחויות לאחר תקופת הדוח, לפי העניין, תוך הסתמכות על ניתוח הנתונים הכלולים בדוחות הכספיים, ונתונים נוספים לפי הצורך.
3. דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני יכלול הסברים ביחס להתפתחויות מהותיות בעסקי הסולק וחברות הבת שלו, שינויים מהותיים במצבו ליום המאזן לעומת הדוח הקודם וכל מידע אחר אשר לדעת הדירקטוריון יש לו חשיבות להצגה ולהבנה מלאה של התפתחות עסקי הסולק וחברות הבת שלו בתקופה המדווחת.
4. לנתונים הכמותיים המוצגים בדוח הדירקטוריון הרבעוני יוצגו מספרי השוואה לפחות לתקופה המקבילה בשנת הדיווח;
5. המידע בדוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני ייכלל במסגרת הפרקים הבאים:
 - א. סקירה תמציתית,
 - ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי,
 - ג. סקירת הסיכונים,
 - ד. מדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים.
 - ה. מידע נוסף שלדעת הדירקטוריון וההנהלה ראוי לכלול אותו בדוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני, אך אינו מתאים לדעתם לפרקים האחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הנחיות נוספות לגבי עריכת דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני**א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה**

6. פרק הסקירה הכללית, היעדים והאסטרטגיה נועד לתאר את הסולק, תחומי הפעילות שלו, ביצועיו והסיכונים אליהם הוא חשוף. פרק הסקירה הכללית, היעדים והאסטרטגיה הרבעוני יערך בהתאם לפרק הסקירה הכללית, היעדים והאסטרטגיה השנתי בהתאמות הנדרשות.

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

7. הפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי נועד להסביר ולנתח את תוצאות הפעילות של הסולק ואת מצבו העסקי. הפרק יכלול התייחסות לנושאים הבאים :

א. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

- 1) השפעת התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות (בארץ ובחו"ל) על התוצאות העסקיות של הסולק. כאשר הדבר נחוץ לצורך שיפור ההסבר, יינתנו גם נתוני רקע על התפתחויות כלכליות בישראל ובעולם ;
- 2) דוח הדירקטוריון וההנהלה יכלול הסבר לגבי הנושאים שאליהם הפנה רואה החשבון המבקר של הסולק תשומת לב במכתב הסקירה על הדוח הכספי הרבעוני ;
- 3) התייחסות לאירועים שחלו לאחר תאריך הדוח הכספי ואשר עשויים לגרום לשינויים מהותיים במצבו העסקי

ב. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

- 1) התפתחויות בהכנסות, בהוצאות ובהפרשה למס וחלקה של הקבוצה ברווחי חברות כלולות. במסגרת זו תיכלל התייחסות לנתונים הכמותיים של הפעילויות העיקריות של הסולק. במסגרת הדיון יינתן גילוי לנתונים כמותיים במתכונת המפורטת בנספח 3 להוראות בדבר דוח הדירקטוריון וההנהלה השנתי (פרק 673). זאת בכפוף לנדרש בסעיף 2 בפרק 683 לגבי נתוני השוואה.

2) השינויים בתשואה להון (על בסיס שנתי אפקטיבי),

- 3) התפתחויות בשיעורי הכנסה והוצאה, במירווחים, תוך התייחסות ספציפית לתמורות שחלו בסעיפים ובמגזרי הפעילות השונים ;

ג. ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון ומינוף

- 1) התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) של הקבוצה ;
- 2) השינויים באמצעים ההוניים, בתשואה להון (על בסיס שנתי אפקטיבי), ביחס ההון לרכיבי סיכון וביחס המינוף ;

ד. התפתחויות בפעילות מגזרי הפעילות ;

ה. התפתחויות בחברות מוחזקות

- 1) סקירה תמציתית של תמורות עיקריות בפעילות חברות מאוחדות ;
- 2) סקירת התפתחויות של חברות כלולות עיקריות, תוך התייחסות ספציפית לתמורות העיקריות שחלו בנושאים המפורטים בפסקאות א. ו- ב. ;
- 3) התשואה של הקבוצה (על בסיס שנתי אפקטיבי) על השקעותיה באותן חברות ;

ג. סקירת הסיכונים

8. הפרק על סקירת הסיכונים יכלול סקירה תמציתית וניתוח של הסיכונים העיקריים שהסולק חשוף אליהם, וסקירה תמציתית של אופן ניהולם. יש לכלול בפרק, בין היתר, התייחסות לנושאים הבאים:

- א. התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים ואופן ניהולם.
- ב. התפתחויות בסיכון אשראי, לרבות בהקשר לנכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי הצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר. במסגרת הדיון יפורטו יתרות במתכונת הלוח בנספח 4 להוראות עריכת דוח דירקטוריון והנהלה השנתי (פרק 673) בדבר "סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים", בהתאמות המתחייבות.

ג. התפתחויות בחשיפה לשינויים בשיעורי הריבית. במסגרת הדיון יינתן פירוט להשפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הסולק ושל חברות מאוחדות שלו בהתאם למתכונת הלוח בנספח 6 להוראות עריכת דוח דירקטוריון והנהלה שנתי (פרק 673) בדבר "מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות", בהתאמות המתחייבות. יינתן גילוי לשינויים מהותיים בפרטים נוספים שנכללו בדוח השנתי לפי סעיף 16.ב. להוראות בדבר עריכת דוח הדירקטוריון והנהלה שנתי של תאגיד בנקאי (פרק 620).

- ד. השינויים במצב הנזילות ובמדיניות ההנהלה לגיוס מקורות.

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

9. הפרק על מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

- א. שינויים מהותיים במדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים.
- ב. בקרות ונהלים לגבי הגילוי – בסוף דוח הדירקטוריון והנהלה הרבעוני, יינתן גילוי על-פי האמור להלן:

(1) בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

יש ליתן גילוי בדבר מסקנות המנכ"ל והחשבונאי הראשי, או אדם המבצע בפועל אותו תפקיד, באשר לאפקטיביות הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של סולק לסוף הרבעון, בהתבסס על ההערכה הנדרשת בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309.

כאשר הנהלת הסולק מעריכה כי הבקרות ונהלים לגבי הגילוי הינם אפקטיביים, ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן: "הנהלת הסולק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הסולק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הסולק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הסולק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הסולק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על

המידע שסולק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו".

כאשר להנהלת הסולק ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא תוקנה והנהלת הסולק מעריכה כי בקורות הגילוי והנהלים הינם אפקטיביים, מעבר לנוסח הגילוי לעיל, ינתן גם פירוט הכולל, בין השאר, גילוי על מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי והאמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים.

כאשר להנהלת הסולק ולחשבונאי הראשי נתגלתה חולשה מהותית בבקורות ובנהלים לגבי הגילוי, אך עד למועד הדיווח היא לא תוקנה, ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות החולשה המהותית בבקורות ובנהלים, השפעתה על הדיווח הכספי, האמצעים שנקטו לשיפור הבקורות והנהלים, אלו פעולות מפצות ננקטו בטרם פורסם הדוח ולוחות הזמנים הצפויים לתיקונה.

(2) בקרה פנימית על דיווח כספי:

- יש ליתן גילוי בדבר כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שזוהה במסגרת ההערכה הנדרשת בסעיף 6 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 ואירע ברבעון, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.
 - לא אירע ברבעון כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 1-682), ינתן גילוי על-פי הנוסח המפורט להלן:
- "במהלך הרבעון המסתיים ביום ... לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי".
- אירע שינוי ברבעון בבקרה הפנימית על דיווח כספי (כאמור בסעיף 4(ד) לנוסח ההצהרה בעמ' 1-682), ינתן פירוט הכולל, בין השאר, את מהות השינוי והנסיבות לכך.

נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני

הנספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה ישולבו בפרקים הרלוונטיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה כמפורט להלן ויערכו בהתאם למתכונת המפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה השנתי, בהתאמות הנדרשות.

נספחים פרק ב'

1. נספח 1 – נתונים כמותיים על פעילות בכרטיסי אשראי ;

נספחים לפרק ג'

2. נספח 2 – סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים ;

3. נספח 3 – חשיפה למדינות זרות ;

4. נספח 4 – סיכון ריבית – מידע כמותי המבוסס על ניתוח רגישות ;

5. בטל.

נספח א' 1 - הצהרה לגבי גילוי

בדוח רבעוני של סולק, אחרי דוח הדירקטוריון וההנהלה הרבעוני, תתווסף הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים של סולקים כלהלן:

הצהרה (certification)*

אני, [שם האדם המצהיר], מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של [שם הסולק] לרבעון שהסתיים ביום XX.XX.XX (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הסולק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לסולק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים**, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק בטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הסולק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי; וכן

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה" (פרק 620).

* סולק יכול לדוח הרבעוני (למרץ, יוני וספטמבר) הצהרות נפרדות של המנכ"ל ושל החשבונאי הראשי / החשב של הסולק או של אדם המבצע בפועל אותו תפקיד. ההצהרה הנדרשת, שתיכלל בדוח הרבעוני של הסולק, חייב להיות בדיוק לפי המתכונת דלעיל. כל שינוי בנוסח של ההצהרה מחייב תאום מראש עם הפיקוח על הבנקים.

** בסולק שאין לו תאגידים מאוחדים, בסעיף 4 במקום המילים "לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק ובאותם תאגידים" יבוא "מובא לידיעתנו על ידי אחרים בסולק".

5. אני ואחרים בסולק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון *** של הסולק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הסולק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הסולק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

[חתימה]

[תאריך]

[שם ותפקיד]

*** כאשר מתאים, במקום "ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון" ירשם: "לוועדת הביקורת ולוועדת (יש לזהות את שם הוועדה) של הדירקטוריון", אם היא ממלאת תפקידים דומים.

דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים

בדוח רבעוני של הסולק, מיד לאחר הצהרה לגבי גילוי, יכלול דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים הרבעוניים. דוגמה למתכונת דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לגבי דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ראה בעמוד 3-662 להוראות הדיווח לציבור.

דוח רבעוני - ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי סולק ואופן ניהולם

1. דוח זה מיועד לסייע למשתמשים בדוחות של סולק להשיג הבנה טובה יותר לגבי הממשל התאגידי, והביקורת בסולק. בנוסף דוח זה מיועד לספק למשתמשים בדוחות של הסולק פרטים נוספים על עסקי הסולק ואופן ניהולם, וכן כולל נספח המכיל פירוט נוסף לגבי שיעורי הכנסות והוצאות של הסולק.
2. הסולק יפרסם דוח זה כמפורט בהוראות הדיווח לציבור בדבר "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים" כמפורט בפרק 664 להוראות הדיווח לציבור החלות על תאגיד בנקאי, בהתאמות הנדרשות.

סולק - פרסום מידע רבעוני באינטרנט

1. **מבוא**
סולק יפרסם באתר האינטרנט של הזמין לציבור מידע כאמור בסעיף 3 להלן.
 2. **מועד פרסום**
פרסום המידע באתר האינטרנט יהיה במועד פרסום הדוח הרבעוני לציבור.
 3. **מידע אותו יש לפרסם באתר האינטרנט**
אתר האינטרנט של הסולק יכלול פרק בדבר "מידע כספיי" במסגרתו ייכללו שני פרקי משנה:
א. "דוחות שנתיים ורבעוניים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל המידע הרבעוני הבא:
 - 1) דוח רבעוני כנדרש בפרק 680 להוראות אלו.
 - 2) קובץ בפורמט XBRL (Instance Document) הנשלח ליחידה למידע ודיווח בפיקוח על הבנקים. קובץ זה יפורסם באותה מתכונת ובאותו פורמט דיווח, כפי שדווח ליחידת מידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
 - 3) בנוסף, סולק החייב בדיווח לפי חוק ניירות ערך, יפרסם את הקובץ האמור גם בדיווח האלקטרוני (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך) של הסולק. קובץ בפורמט Excel בהתאם להנחיות יחידת מידע ודיווח בפיקוח על הבנקים.
 - 4) הערה לפיה ניתן למצוא מידע נוסף על קבצי XBRL באתר האינטרנט של בנק ישראל¹, וכי בכל מקרה בו קיים חשש לחוסר התאמה במידע שניתן בהתאם לסעיפים קטנים 1-3 לעיל, יש להסתמך על המידע שניתן בהתאם לסעיף קטן 1 לעיל.
 - ב. "גילויים פיקוחיים נוספים" – במסגרת פרק משנה זה ייכלל המידע הרבעוני הבא:
 - א) הדוח הנפרד הנדרש בהתאם לפרק 686.
 - ב) המידע הנדרש בהתאם לפרק 687.
4. **שמירת המידע:**
המידע המפורסם באתר האינטרנט יישמר ללא הגבלת זמן.

¹ www.boi.org.il/he/BankingSupervision/SupervisorsDirectives/Pages/XBRL.aspx

דוח רבעוני של סולק - דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

סולק יכלול בדוח נפרד באתר האינטרנט שלו את המידע שנדרש על פי פרק 678 בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", בהתאמות הנדרשות.

דוח רבעוני - מידע פיקוחי נוסף

סולק יכול כלול בדוח נפרד באתר האינטרנט שלו את המידע שנדרש על פי פרק 679 בהוראות הדיווח לציבור בדבר "מידע פיקוחי נוסף", בהתאמות הנדרשות.

דוחות לציבור של סולק לא מהותי

1. למרות האמור בהוראות הדיווח לציבור בדבר דוחות לציבור של הסולק, סולק לא מהותי :
 - 1.1. אינו נדרש לפרסם דוח רבעוני לציבור.
 - 1.2. ביישום סעיף 2.(א) להוראות הדיווח לציבור בדבר דוח שנתי של הסולק, יכלול במסגרת הדוח השנתי שלו לציבור את הפרקים הבאים :
 - 1.2.1. תיאור תמציתי של הסולק, לרבות רשימת דירקטורים וחברי הנהלה.
 - 1.2.2. דוח דירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי (ראה עמודים 4-3-674 להוראות הדיווח לציבור)
 - 1.2.3. חוות דעת של רואה החשבון המבקר לעניין הדוחות הכספיים השנתיים (ראה עמודים 8-7-674 להוראות הדיווח לציבור)
 - 1.2.4. דוח כספי שנתי מבוקר (ראה פרק 675 להוראות הדיווח לציבור)
 - 1.3. לעניין יישום האמור בסעיף 1.2 לעיל מובהר כי :
 - 1.3.1. יבוצעו השינויים המחויבים בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי ובחוות הדעת של רואה החשבון המבקר לעניין הדוחות הכספיים.
 - 1.3.2. הביאורים לדוחות הכספיים יערכו על ידי הסולק כך שיתאימו להיקף ומורכבות פעילותו, ויעמדו בדרישות הגילוי שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בישראל, מכל הבחינות המהותיות.
2. האמור בהוראות אלה אינו גורע מהחובה לקיים הוראות אחרות החלות בנושאים אלה.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2568 מיום 30/08/2018 (דיווח של תאגידי בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים) – המשך

להכניס עמוד	להוציא עמוד
(8/18) [2] 675-6-7	(4/15) [1] 675-6-7
*(4/15) [1] 675-40	(4/15) [1] 675-40-41
(8/18) [2] 675-41	-----
#(7/18) [2] 683-1-3	(7/18) [2] 683-1-3
*(4/15) [1] 683-4	(4/15) [1] 683-4
(8/18) [2] 683-9-10	(4/15) [1] 683-9-10
*(1/18) [1] 690-17.5-17.6	(1/18) [1] 690-17.5-17.6
#(7/18) [2] 690-17.7	(7/18) [2] 690-17.7
*(1/18) [1] 690-17.8	(1/18) [1] 690-17.8
(8/18) [2] 699-132	(7/18) [1] 699-132
(8/18) [1] 699-133-136	-----

*עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

#תיקון טכני

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2585 מיום 17/02/2019 (הוראות מעבר לשנת 2018)

להכניס עמוד	להוציא עמוד
-----	(2/16) [2] 690-1
-----	(2/16) [3] 690-2
-----	(2/16) [2] 690-3
-----	(2/16) [1] 690-4-29
*(8/18) [3] 621-3	(12/17) [2] 621-3
*(12/17) [2] 621-4	(12/17) [2] 621-4
*(4/15) [1] 639-59	(4/15) [1] 639-59
*(08/18) [2] 639-63	(08/18) [2] 639-63
*(08/18) [2] 663-32	(08/18) [2] 663-32
*(08/18) [2] 663-33	(08/18) [2] 663-33
(01/19) [1] 690-18.1-18.30	-----
(2/19) [2] 699-136	(8/18) [1] 699-136

* עמוד זה הודפס מחדש.

**עמוד זה הודפס מחדש בעקבות המעבר להדפסה דו-צדדית. ההדפסה בעדכון זה זהה לנוסח הקיים.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2592 מיום 28/08/2019 ("דוחות לציבור של סולקים")

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(8/19) [2] 600-1	(4/15) [1] 600-1
*(6/15) [2] 631-3	(6/15) [2] 631-3
(8/19) [2] 631-4	(4/15) [1] 631-4
*(8/18) [3] 631-7	(8/18) [3] 631-7
(8/19) [2] 631-8	(4/15) [1] 631-8
(8/19) [2] 637-166	(4/15) [1] 637-166
*(12/17) [2] 651-1	(12/17) [2] 651-1-2
(8/19) [3] 651-2	-----
(8/19) [3] 651-23	(12/17) [2] 651-23-24
*(12/17) [2] 651-24	-----
(8/19) [3] 651-37	(12/17) [2] 651-37-38
*(12/17) [2] 651-38	-----
(8/19) [2] 652-1	(4/15) [1] 652-1-2
*(4/15) [1] 652-2	-----
(8/19) [2] 656-3	(8/15) [1] 656-3
(8/19) [4] 671-1	(12/17) [3] 671-1
(8/19) [2] 671-2	(4/15) [1] 671-2
(8/19) [2] 672-1	(4/15) [1] 672-1
(8/19) [3] 673-1	(12/17) [2] 673-1
(8/19) [2] 673-2-4	(4/15) [1] 673-2-4
(8/19) [3] 673-5	(8/18) [2] 673-5
(8/19) [2] 673-6-10	(4/15) [1] 673-6-10
(8/19) [4] 673-11	(12/17) [3] 673-11
(8/19) [3] 673-12	(2/17) [2] 673-12
(8/19) [4] 673-13	(12/17) [3] 673-13
(8/19) [3] 673-14-17	(2/17) [2] 673-14-17
(8/19) [3] 673-18	(12/17) [2] 673-18
(8/19) [2] 673-21-24	(4/15) [1] 673-21-24
(8/19) [2] 673-30	(4/15) [1] 673-30

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2592 מיום 28/08/2019 ("דוחות לציבור של סולקים") - המשך

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(8/19) [2] 674-1-8	(4/15) [1] 674-1-8
(8/19) [2] 676-1	(4/15) [1] 676-1
(8/19) [4] 677-1	(7/18) [3] 677-1
(8/19) [2] 678-1	(4/15) [1] 678-1
(8/19) [2] 679-1	(4/15) [1] 679-1
(8/19) [2] 680-1	(4/15) [1] 680-1
(8/19) [3] 680-2	(2/17) [2] 680-2
(8/19) [3] 681-1-2	(12/17) [2] 681-1-2
(8/19) [4] 681-3	(12/17) [3] 681-3
(8/19) [3] 681-4-5	(12/17) [2] 681-4-5
(8/19) [2] 682-1-3	(4/15) [1] 682-1-3
(8/19) [2] 684-1	(4/15) [1] 684-1
(8/19) [4] 685-1	(7/18) [3] 685-1
(8/19) [2] 686-1	(4/15) [1] 686-1
(8/19) [2] 687-1	(4/15) [1] 687-1
(8/19) [1] 688-1	-----
*(2/19) [2] 699-136	(2/19) [2] 699-136
(8/19) [1] 699-137-138	-----